

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne številke in praznike. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, posilno, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej, — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištvu: Kneževa ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kneževa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Državna ali lokalna perspektiva?

(Nekaj vprašanih na nezadovoljstvo.)

Med najinteresnejše pojave nezadovoljnosti v obeh slovenskih oblastih spada negotovitost, da je ta nezadovoljnost prav zadovoljna s Stepanom Radičem, da mu nikjer ne oponira, da ga nikjer ne pobija in da celo soglašajo z razvojem države, kakoršnega nam hoče diktirati še danes nepojasneni vsehrvatski separatizem. Najsi so pogreške beogradske uprave še tako velike, naj se dogajajo nesporazumi med sodiščem ali upravno oblastjo, naj se rodijo kritični zapletljaji na marsikateri točki naše države, vendar je jasno, da so vsi ti zapletljaji, vse te pogreške in vsi ti konflikti sporednega značaja in da gre sedaj Radiču in njegovim zaveznikom zato, da si osvoje državno oblast in da zavojuje separatizem vso državo. Zakaj Nacionalni blok ne bide dvoboja s Stepanom Radičem za sporedne ali samo administrativne stvari, gre tu za vso državno oblast in za bodočo komando v naši državi.

Ali sme lojlen, napreden Slovek vpršiti te alternative stvari ob strani, kritizirati sporedne stvari ter prezirati bistvo naše nacionalne in državne situacije ter indirektno pomagati Stepanu Radiču in njegovim klerikalnim zaveznikom.

Ali sme slovenski človek izdati našo notranjo politiko, ki zahteva prerod naroda v smislu bratskega sožitja Srbov, Hrvatov in Slovencev, v smislu skupnega gospodarskega in kulturnega napredka na temelju vidovdanskih državnih in narodnih idej, ali sme opirati klerikalni boj proti beogradske vladi in s tem zagovarjati klerikalne prosvetne ter avtonomistične zavratne načrte v Sloveniji?

Postavimo za trenotek Nacionalni blok na stran! Kdo naj v tem slučaju vodi borbo proti klerikalizmu, kdo proti Radiču in Hrvatstvu, kdo proti muslimanski nestrpnosti v Bosni, kdo proti makedonskemu imperializmu, kdo proti madžarskemu šovinizmu v Panoni, kdo proti nemški odpadniški hidri v Sloveniji?

Kdo garantira, da ne nastane v tem slučaju v državi naravnost neresljivi kaos in da ne izvede HRSS svoj programatično zahtevani odpad od naše države ter ustoličenje vsehhrvatske republike, v katero bi vključili tudi slovenske oblasti kot dobrodošle industrijske kolonije?

Predno kritizirate Nacionalni blok, uredite, vi nezadovoljneži, svoje razmerje do klerikalne stranke, do Stepana Radiča, do federalističnega defetizma v Jugoslaviji!

Ali vodite obojato, malenkostno politiko, ali določate svoje razmerje do države radi osebne nezadovoljnosti s tem ali onim državnikom, ali pa po vestni presoji našega celokupnega notranjega položaja?

Kakšne državotvorne sile postavljate proti hrvatskemu, makedonskemu in madžarskemu separatizmu, proti klerikalni nevarnosti v Sloveniji?

Še nikdar niso volitive zahtevale tako velike presoje celokupne državne situacije, presoje bistva klerikalnih aspiracij po avtonomistični Sloveniji, presoje končnih namenov Radičeve stranke, kakor danes!

Predno odklanjate politiko Nacionalnega bloka, povejte, ali ste zadovoljni s klerikalizmom, ali odobravate do sedanjega Radičeve akcije, ali simpatizirate z muslimanskimi begi ter dali pojmuje nevarnosti bolgarskega irendentizma?

V politiki razločujemo velike, bistvene pojave in malenkostne pogreške, ki se dogajajo vsakomur, kdor intenzivno dela in se žrtvuje za javno stvar. Bistven pojav in sicer pojav poslednje opozicije proti jugoslovenski državi, proti notranji konsolidaciji pa predstavlja Radič in klerikalizem, ki sta pobijala samo državno idejo in ki se danes hoče razkroj Jugoslavije.

Lako grajam metode naše notranje politike, toda z gromom ne moremo, ne smemo istočasno odobravati rane naše notranje politike, ki jo tvori ta pojava

Podle intrige klerikalnega tiska.

Fantastične izmišljotine opozicijskega tiska o sporih v vladi. — Klerikalni napadi na dr. Žerjavo goli laži. — Razmerje v vladi popolnoma solidno in trdno.

— Beograd, 24. januarja. (Izv. Ob 12.45) Politična atmosfera je danes dopoldne dosti jasna in vedra. Opozicijski tisk lovi povsod senzacije in si sproti izmišljotine volilne intrige in trike, da bi trdno in solidno pozicijo Narodnega bloka omajal in izpodkopal med narodom. Snoči in danes je večina ministrov odgovarjala na agitacije v svoje volilne okraje.

Senzacij željno opozicijsko časopisje se lovi za vsako izmišljotino. V tem se odlikuje posebno klerikalno novinarstvo, ki razgrinja pred javnostjo od dne do dne izmišljene kombinacije in napada dr. Žerjavo zaradi njegove dosledne politike. Posebno klerikalni listi vedo danes poročati naravnost fantastične vesti in dogodke iz snočne seje ministrskega sveta.

Vaš dopisnik je danes dopoldne prejel od člana vlade točno in jasno sliko o snočni vladini seji. Ugotoviti je treba:

Snočna seja ministrskega sveta je potekla popolnoma mirno. Ministrski svet je objektivno in na podlagi aktov odnosa uradnih poročil razpravljal vse v javnosti se odigravajoče politične dogodke. Po končani mirni debati je bilo soglasno ugotovljeno, da ni v vladi nikakega nesoglasja glede dosedanjih in nadaljnjih smernic vladne politike.

Opozicijski novinarji, ki so snoči med vladino sejo nestrno pričakovali velikih senzacij, so bili razočarani in konsternirani. Vsi ministri so soglasno in brez razerviranosti izjavljali, da ne moremo govoriti o kakih razlikah in nasprotjih v vladi. Na tej seji so bili

opozorjeni oni ministri, ki so zadnji čas lansirali v javnost gotove izjave, da morajo svoje eventualne pritožbe poprej predložiti v razmiselnost ministrskemu svetu. Ministri so to opozorilo sprejeli na znanje. Napadi na državnega podtajnika Wilderja so neosnovani, ker se ta nahaja na volilni agitaciji in so kombinacije zagrebškega tiska, da se podtajnik boji priti na sejo vlade, gola kombinacija in laž.

Afera trgovinskega ministra se je snoči definitivno razjasnila in je bila likvidirana, kakor je že „Slov. Narod“ poročal. Ministrski svet je konstatiral, da so napravili nekatere pogreške gotovi uradniki, ki bodo pozvani na odgovornost.

Minister Pribežević je snoči izjavil o konfliktu s trgovinskim ministrom dr. Šurminom, da ne obstoja nikak spor med njim in dr. Šurminom. Ni on notranji minister, marveč Boža Maksimović, zato je potrebno, da predloži dr. Šurmin pritožbe njemu, ne na Pribeževića. Vse vesti o Šurminovi aferi so blufi opozicijskega tiska.

Tudi vsi radikalni ministri so izjavili odkrito, da ni v vladi nikake krize in torej vlada tudi ne more sklepati o kakih rešitvi fiktivne krize. Minister Svetozar Pribežević je bil po končani seji napram novinarjem odkrit in je v razgovorih izražal svoje veselo razpoloženje.

V ostalem so vse danes zjutraj od opozicije v javnost lansirane vesti o razdorih med poštenimi in nepoštenimi radikali — gola fantazija.

Amerika prizna sovjetsko Rusijo.

Amerika vznemirjena radi sklepnitve rusko-japonske pogodbe.

— Pariz, 24. januarja. (Izv.) Med Japonsko in Rusijo je bila podpisana trgovinska pogodba. Iz Washingtona prihajajo danes obširni komentariji ameriškega tiska o tem vevlačnem zgodovinskem dogodku. Podpis rusko-japonske pogodbe je izrazil v ameriških vladnih krogih in v najširši ameriški javnosti močno gibanje in razpoloženje. Za Zedinjene države Severne Amerike priznanje sovjetske Rusije. Splošno je prepričanje, da mora ameriška politika vedno imeti ta cilj pred očmi in da mora končno doseči. Gotove vplivne skupine nameravajo uvesti posebno akcijo za priznanje Rusije. Za pospešitev priznanja navajajo kot razlog te okoliščnosti.

Vedno bolj in bolj se utrjuje mnenje, da je treba sovjetski režim smatrati za relativno dolgotrajno in da ga bo treba preje ali pozneje priznati.

Dalje so Zedinjene države na Kitajskem in v ostali vzhodni Aziji gospodarsko in politično oškodovane napram državam, ki so Rusijo se priznale. Kot tretji faktor, ki je merodajen za priznanje Rusije, je naraščajoče nezadovoljstvo ameriških trgovskih krogov z dosedanjim položajem. Zgovorniki takojšnjega priznanja sovjetske Rusije z vso vneto opozarjajo na globoko preokret v javnem mnenju ameriških državljanov. Zedinjene države niso proti sovjetski Rusiji nič več sovražno razpoložene. Široki sloji so za priznanje sovjeto.

Vplivni krogi volnega in mornarskega ministrstva ki so že ponovnokrat nasvetovali politično sporazuma napram sovjetski Rusiji, smatrajo rusko-japonsko pogodbo kot prestop Rusije v Ameriki sovrani tabor. Opozarjajo na to, da je Japonska, ki je doslej bila navezana na uvoz ameriškega petroleja ter je bila s tem gospodarsko odvisna od Amerike, postala z rusko-japonsko pogodbo neodvisna ter je dobila od strani Rusije koncesije na Sahalinu.

protinarodnega klerikalizma in pa zmene hrvatskega republikanizma in separatizma. To pogreško pa delajo vsi, ki so nezadovoljni, ker ne vedo, da tvorijo problem naše države tisti, ki so do danes razkrajali in nasprotovali vsemu, kar je moglo pospeševati naš notranji napredek, vsestransko kulturno ustvarjanje in gospodarsko blagostanje!

Zato proč z lokalno nezadovoljnostjo! Za jugoslovensko državno in narodno idejo!

Vesti iz Italije.

— Rim, 23. jan. V ministrskem svetu je poročal včeraj notranji minister Federzoni o notranjem položaju, ugotavljajoč, da vlada v državi zopet mir.

Ministrski svet se je bavil z državnim dokladom za uradnike. Vprašanje se reši v dni.

Volilna reforma pride v senatu v razpravo v torek. Senat bo zboroval najbrže do srede februarja.

O opoziciji na Aventinu se raznašajo razne vesti, zlasti da se pripravlja opozicijska na opustitev svojega sedanjega stališča. Z merodajne strani se sedaj izjavlja, da se je položaj v državi še poslabšal zadnji čas vsled česar opozicija ostane toliko trdnjša še dalje na Aventinu.

— Rim, 23. jan. „Secolo“ izve, da ni pričakovati v senatu nikake posebne politične debate, ker ministrski predsednik gleda na sedanjí položaj ne misli imeti nikakega govora v senatu. Govor bi rada čula aventinska opozicija.

— Rim, 23. jan. Kje se bo vršil proces radi Matteottijevega umora, še vedno ni določeno. Morda se ne bo vršil v Rimu ampak na brž v Macerati.

— Rim, 24. januarja. (Izv.) V provinci Forli je vladni prefekt razustil 13 gospodarskih in 12 političnih društev, 300 oseb je bilo aretiranih. — V Bocu je politična oblast prevrat ukorila uredništvo tirolskega lista „Der Landmann“.

ROVARENJE HABSBUŠKIH NADVOJDOV.

— Budimpešta, 24. januarja. (Izv.) Demokratski tisk javlja, da je prišel v Budimpešto brat bivšega kralja Karla, nadvojvoda Maks. Stopil je v tesne stike z legitimisti, da se sporazume glede akcije, ki gre za tem, da Madžari proglasijo Karlovega sina Otona za madžarskega kralja.

— Lunaj, 24. januarja. (Izv.) Republiške krogje zelo razburja začasno bivanje bivšega nadvojvode Leopolda Salvatorja v Innsbrodu na Niže Avstrijskem. Temu nadvojvodi je izdal dovoljenje za začasno bivanje v Avstriji urad državnega kancelarja. Pravilo, da gre za končno ureditev premoženjskih razmer nadvojvode. Socijalno-demokratski krogi so radi tega zelo razburjeni. Soc. dem. deželni poslanec Helmer je včeraj interventiral pri deželnem glavarju ter zahteval takojšnji izgon Leopolda Salvatorja. Deželni glavar je odgovoril, da ne more ugoditi tej zahtevi, ker je bilo dovoljenje za bivanje izdano od dunajske vlade. Obljubil je, da interventira pri vladi v prilog soc. dem. zadeve.

PONAREJEVALCI VREDNOSTNIH PAPIRJEV V TRSTU.

— Trst, 23. januarja. Na denarem trgu so krožile že nekaj časa dobro ponarejene akcije paroplovne družbe „Cosulich“. Varnostni organi so se radi tega pridno gibali okoli bančnih zavadov in menjalnic. Trgovci C. Vitale je te dni javil policiji, da je dobil od nekega Gušina v zavistavo za posojilo 425 lir kartelo 25 akcij paroplovne družbe „Cosulich“. Vitale je ta vrednostni papir prodal za 4000 lir nekemu Battilani, ki je šel z akcijo v banko Commerciale. Kler so mu povedali, da je akcija ponarejena. Gušin je bil nato aretiran. Aretirali so nato še nekega Radiceja, na katerega se je Gušin izgovarjal. Aretacije so se vršile dalje in končno je policija razkrila delavnico za tiskanje vrednostnih papirjev v hiši št. 99 v Škorklji - Sv. Peter. Tam so našli kilšeje, litografske plošče in druge priprave za tiskanje akcij paroplovne družbe Cosulich. Aretiranih je več oseb. Ponarejenih akcij je velikno število.

ZAJEZITEV CARINSKEGA BOJA MED FRANCIJO IN NEMCIJO.

— Praga, 24. jan. (Izv.) Dne 1. februarja ti stopi v veljavo novi izvozni tarif na češkoslovaških državnih železnicah. Na novo se uvedejo izvozne olajšave za železo in jeklo, poljedelske stroje, parne stroje, lokomobile in cestne valjarje. Eksportne olajšave se dalje dovoljujejo za olje in petrolejsko smolo. Olajšave znašajo 10% do 15%.

Uprava državnih železnic nasprotno je odločila, da se s 1. februarjem ti. povišajo železniški tarifi za osební in blagovni promet za 10%.

Poštna uprava namerava s 1. februarjem povišati vse telefonske pristojbine za 20%.

— Pariz, 24. jan. (Izv.) Odgovor Nemčije na francoske predloge, da se vzpostavi začasno modus vivendi med obema državama in da se zajezi razmah carinskega boja, vsebuje točke, ki se nanašajo na tehnično pojasnilo francoskih pogojev, zlasti glede francoskih tarifnih postavk. Ta vprašanja še ne bodo tako hitro rešena.

Odgovor Nemčije na francoske predloge je bil snoči izročjen francoski vladi. Po poročilih iz Berlina je Nemčija pripravljena nadaljevati trgovinska pogajanja na podlagi novih francoskih predlogov.

PROCES PROTI DEMONSTRANTOM IZ KARLOVCA.

— Zagreb, 24. januarja. (Izv.) Pred kazenskim sodnim stolom je bilo danes končano zasliševanje okoli 20 demonstrantov, pristavev HRSS in hanaovcev, ki so v Karlovcu pred mesecem demolirali Narodno kavarno in med izgradnji težko ranili kapetana Kostića. Danes je govoril in stavil svoje predloge državni pravdnik. V ponedeljek govore 4 branitelji, nakar izreče sodišče v torek dopoldne razsodbo.

REVIZIJA PROCESA CARLIER.

— Beograd, 24. januarja. (Izv.) Sodišče za mesto Beograd je predlagalo material, ki je bil zbran za revizijo procesa proti francoskemu kapetanu Carlieru. Kakor znano, je bil kapetan Carlier obsojen na 20 let ječe radi umora švicarskega industrijca Iselyja. Zbran material utemeljuje revizijo procesa. Kakor javljajo današnji listi, se prične revizija tega senzacionalnega procesa v drugi polovici meseca marca in ni izključeno, da bo kapetan Carlier v tem procesu oproščen.

NOV BANČNI RED NA POLJSKEM.

— Varšava, 24. januarja. (Izv.) Po novem bančnem redu je potrebno na Poljskem v sinislu naredbe drž. predsednika z dne 27. dec. 1924. za ustanovitev vodstva banke posebno dovoljenje vlade, ki ga izda fin. ministristvo. Ustanovni kapital znaša v Varšavi vsaj 2,5 mil. zlotih, v Krakovu, Lvovu, Poznanju, Katovicah zadostna kapital 1 milijon. Najnižja glavica hitopokarne banke ali komandante akcijske družbe brez oziroma na mesto znaša 5 milijonov zlotih. Vsaka glavica se mora do dne ustanovitve glavne skupščine popolnoma vplačati, odtegne se samo 10 % za administrativne izdatke. Zbiranje ustanovnega kapitala potom javne subskripcije je prepovedano. Nominalna vrednost poedine akcije mora znašati najmanj 100 zlotih. Osebe ali družbe, ki se potegujejo za koncesijo, morajo položiti 10 % ustanovnega kapitala kot jamstvo. To ne velja za akcijske komanditne družbe. Ta kavelja ostane v dobitu ves čas bančnega obstoja.

Akcijskim in komanditnim bankam na akcije je prepovedan nakup in prodaja blaga za lastni račun, nakup nepremičnin za drug račun, nakup dividendnih papirjev preko dveh tretjin akcijskega kapitala za lasten račun. Letni čist dobiček se deli nastopno: 10 % za rezervni kapital, ostank do višine 8 % ustanovnega kapitala pomeni dividendno. Od ev. presežkov teh 8 % se mora najmanj 10 % vpisati rezervnemu zakladu.

Akcijske banke imajo nadzorni svet iz najmanj 5 oseb za dobo največ pet let. Direkcija imenuje in odstavlja nadzorni svet. Nadzor nad bankami izvajajo revizijska društva ali pa vladni komisar. Poslednje, ako banka ne pripada udruženju, Co banka krši zakone, imenuje fin. minister na račun banke komisarja, ki odstavi bančno vodstvo. Ji odtegne koncesije in ji lahko odredi likvidacijo, poslednje pa le v soglasju z justičnim ministrom in s trgovskim ministrom. Pri akcijskih bankah odreja likvidacijo min. svet. Predstojelci bančni red daje, kakor se vidi, vladi velika pomoč!

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslavala. Zagrebška borza danes ni poslavala. V prostem prometu so notirali: Curih 11.90, Praga 1.84, Pariz 3.35, London 295.50, Newyork 61.50, Milan 2.54, Dunaj 0.0868.

Liozemske borze.

— Curih, 24. jan. Današnja borza: Beograd 8.45, Pariz 28, London 24.855, Newyork 518.10, Milan 21.35, Berlin 1.237, Praga 15.45, Dunaj 0.007295.

— Trst, 24. jan. Borza: Beograd 39.50 — 39.60, Pariz 131 — 131.50, London 116.35 — 116.50, Newyork 24.20 — 24.25, Curih 466 — 468, Praga 72.75 — 73.25, Dunaj 0.0340 — 0.0345.

— Dunaj, 23. jan. Devize: Beograd 1152 — 1156, London 340.800 — 341.800, Newyork 70.935 — 71.185, Praga 2119 — 2129, Curih 13.685 — 13.735. Valute: dolar 70.460 — 70.860, dinar 1142 — 1143, lira 2900 — 2920, češka krona 2102 — 2118.

Darujmo za školski Tabor!

Razkrinkani Radičevi zavezniki

Znani komunistični prvak, član predsedstva Kominterne in eden najbolj zagrizenih boljševičkih agitatorjev, Karel Radek, od katerega vodijo vse niti komunistične propagande v inozemstvu, priobčuje v zadnji številki moskovske »Pravde« zelo značilen članek »Kmetstvo ljudstvo in buržuazna vlada.« Ta članek predstavlja argument, pred katerim morajo uhliniti vse bedaste trditve opozicijskih krogov, da Radičeva stranka ni v nikakoli zvezi s komunistom in z ruski boljševiki. Radek igra v ruski komunistični stranki in v sovjetski politiki sploh tako važno vlogo, da lahko trdimo, da se strinja z njegovim stališčem tudi ostalo vodstvo komunistične stranke in Kominterne. Zato so njegova izjavljanja tem večje važnosti in za naše politične razmere naravnost nepobitni dokaz, kako prav je imela vlada Narodnega bloka, da je slednjič z energično potezo napravila konec protidržavnemu rovarstvu plačanih boljševičkih agentov.

Radek izjava v »Pravdi« št. 13. z dne 16. t. m.:

... Vojna, ki je prinesla Bolgariji raz, je pretresla vso državo. Kmet je predložil svoj račun. Prestrašeni kralj Ferdinand je bežal, njegov sin Boris je moral popustiti in vsa sedna družba uradnikov in advokatov se je skrila v mišje luknje, ker se je bala kazni za nesmiselno preliho kmetke kri in za porušeno kmetstvo gospodarstvo. Na krmilo je prišla kmetijska stranka na čelu s Stamboljskim. Ali kmetijska stranka, ki je imela vso moč in oblast na kmetih, kjer so jo kmetje mase vseskozi podpirale, se je bala zveze z delavskim stanom in borbi proti buržuaziji. Zato je ostala sredi pote brez moči. Ker ni imela te opore, se ni upala izkoreniniti stare birokracije, niti na stopiti proti staremu častništvu, niti ustanoviti novo administracijo iz kmetov in delavcev. Tako je prišlo do tega, da je zarota nemarne klake častnikov in uradnikov strmoglavila Stamboljskega prela, predno mu je mogel priti kmet na pomoč. A delavski stan, proti kateremu je nastopal Stamboljski, s istimi metodami nasilja, kakor stara birokracija, se ni dvignila, da za ščiti. Sedaj vlada v Bolgariji stara buržuazno-oficirska inteligentna klika, ki je zgradila svoje gospodarstvo na trupih tisočev kmetov in delavcev, ki so se lani v polletu iz obupa uprli in dvignili orožje proti režimu. Delavci in kmetje se lahko iz te svoje krvave preizkušnje nauče, kako pravilno so nauki komunistov o neobhodnosti kmetstvo-delavske zveze kot pogoja za osvobodjenje izpod

larna trgovcev, bankirjev, uradnikov in generalov.

Kakor v Bolgariji, tako je tudi v Jugoslaviji na krmilo klika advokatov, uradnikov in častnikov. Ta klika, ki je tekom desetletij napolnila jepe na račun kmetov, mas, ki se je v vrsti prodajala sedaj ruskemu carju, sedaj avstrijskemu cesarju, ki je zapletla državo v celo vrsto vojn ter jo do malega uničila, se bori sedaj proti kmetom s strojnimi. Za Radičeva kmetstvo stranko stoji brez »zajem« se kmetstvo ljudstvo na Hrvaškem. Vse za vasjo, občina za občino vse je pripravljeno braniti Radiča do zadnje kaplje krvi. Radičeva stranka ni nikoli skušala odtrgati Hrvaške od Srbije. Ona se je borila zato, da bi Jugoslavija ne upravljal stara birokratična banda beogradskih uradnikov, da bi moglo kmetstvo ljudstvo faktično ustanoviti svojo delovno vlado. Radičeva napaka je bila v tem, da ni skušal spraviti na nogo in organizirati proti vladajoči kliki vseh kmetov Jugoslavije in da se ni znal vezati s srbskim delavci. Beogradska vlada uradnikov, trgovcev in kapitalistov je znala razbiti delavce po mestih, in so si je zagovarjala lastne, je vrzla vse sile proti Radiču. In zopet se kmetje in delavci Jugoslavije po letih lahko prepričajo o tem, kako prav so imeli komunisti, ko so zahtevali delavsko-kmetstvo zvezo, zvezo delovnega ljudstva mest in vasi, brez katere je njihova osvoboditev izključena.

Cim bolj divja birokratično-buržuazna reakcija v Beogradu in v Sofiji, čim več tiščo delavcev in kmetov vrže v ječe, tem prej jih zdrži v enotno bojno zvezo, ki strmoglavila njen jarem. In ko jugoslovanski in bolgarski kmetje strmoglavijo stare buržuazno in birokratično bando, tedaj obstaja pred problemom, kaj storiti, da se ta banda znova ne povrne na krmilo. In takrat spozna srbske in bolgarske kmetstvo ljudstvo, da je proti obnovitvi buržuazno-birokratične vlade samo eno sredstvo — graditi socializem. Šele takrat, ko iztrga kmet skupno z delavcem buržuazijo iz rok banke in veleindustrije, bo mogel razviti za vso družbo pod vodstvom delavsko-kmetke vlade in šele takrat ne bo več nevarnosti, da se povrne buržuazno-birokratični režim.

Preizkušnja balkanskih držav je ogromnega pomena tudi za naše kmete. Ona jim kaže, da ne da se lahko zavaruje proti gospodstvu buržuazije samo potom delavsko-kmetke zveze, nego tudi v to, da nastopi vlada, ki je izšla iz kmetkega stanu, proti kmetu, če se kmet ni zvezel z delavci. Dogodki na Balkanu nam kažejo slednjič tudi to, da razvoj socializma ni le v interesu delavskega stanu, nego tudi kmetkega ljudstva, če boče kmet da zmaga delo nad kapitalom.

Volilna borba.

— Da razgovarimo. Pepe, tisti, ki so ga gosp. Korošec reducirali iz uradništva, ker ni hotel več razgovarati, je prevzel zdaj portepé za socialno smrt. Gospod Korošec so mu dali ključke od bratovske skladišnice in je Pepe delal, da bo to reč revidiral. V bivši Avstriji da je on skrbel za rudarje, zdaj so pa sirote brez skrbi, ker Pepe v zmagovitih volilnih bitki ni imel časa, da se pobriga za nje. Zato da je njegovo imenovanje za paznika teh skladišč tako rekoč idealna zadeva in višek socialne politike. Pepe da bo vodil rudarje s spretno roko še z večjo požrtvovalnostjo in socialnim čutom, nego so vodili gospod Korošec železničarje. On da se prav nič ne boji velikih socialističnih gromovnikov, ker ima pri kuharici skrito čako s strelodromom, ki mu jo je poslal prijatelj aus Graz, Schönaugasse 64, za Anwandlungen von Helmweh. Pepe namerava po volitvah prekovati zmagovito vintu v delodajalski prapor in bo vodil s tem praporom in copatami rudarje iz Trbovelj mimo Litije in Marje Devce v Polju do Zaloške ceste, kjer se njegova procesija ustavi, da počaka posebno deputacijo socialne smrti na čelu z gospodom Korošcem in Brejcem. Za doček na desna krila, da postavi Pepe one železničarje, ki so jim dali gospod Korošec pred leti vozovnice prvega razreda, da so se lahko komodno preselili tja, kjer ni muh. Velikostno parado svoje nezmerne skrbi za delavstvo da namerava Pepe organizirati po pravih socialnih politike, ki sta jo vodila med železničarji gospoda Korošec in Brejc. Oba zaslužna bojovnika za delavske pravice in častna člana železničarskega pogrebne društva, da postavi Pepe na čelo rudarske manifestacije. Ki ho korakala od jutra do večera po Zaloški cesti sem in tja in prepevala one revolucionarno, ki začenja z »Dies Irae, dies illa«, in konča z »Večnaja pamiat« desetim žrtvam brezvestne hujskarije, ki so jih poslali pred bajonete politični pustolovci in razširjevalci nemogočih laži, kakor je dejal Pepe, ko je po socialni politiki na Zaloški cesti razgovaral z gosp. Korošcem, kako bi kazalo sestaviti dobro preskrbljenim železničarjem posmrtnico. Pepe da hoče pokazati brezvest. hujskadem hrbet in sklicati majhen volilni shodek, katerega bi se krepko udeležil on gospod Korošec in še gospod Brejc. Na tem shodčku da bi Pepe predlagal sebe in oba gospoda za zastavonoše vseh delavskih procesij. Kajti so si gospod Korošec s milom in peskom odrgnili roke, tako da bi lahko igrali nogometno tekmo s Pilatom, ki je bil tudi jako socialno navdahnjen. Pepe se je rehabilitiral in ho menda kmalu v uradništvu reaktiviran, če mu rudarji ne navi-

jejo vintu, ko jih popelje v bratovske skladišnice smodnika in svinca.

— Shodi Narodnega bloka: V nedeljo dne 25. t. m. se vrše sledeči shodi in sestanki: Toplice pri Novem mestu ob sedmih zjutraj »Pri Sitarju«; Sice pri Novem mestu ob desetih dopoldne »Pri Gimpelju«; Laze pri Novem mestu ob dveh popoldne »Pri Medicu«; Na vseh treh poročja g. dr. Dinka Puc. — Kobra ob desetih dopoldne »Pri Povšnerju«; Sv. Ana pri Trzinu ob štirih popoldne. — Na obeh govori g. dr. Rapa. Strazišče pri Kranju ob desetih dopoldne. Govori g. Cimerman Milan. Gorje pri Bledu ob enajstih dopoldne; Bled ob štirih popoldne. Na obeh govori g. ravatelj Jug. — Ziri ob enajstih dopoldne. Govorita g. minister dr. Zerjav in sreski kandidat g. dr. Kramer. — Catež pri Brezicah ob enajstih dopoldne v gostilni Kodrič. Govori g. Vinke Jančič. — Log pri Ljubljani ob treh popoldne v gostilni Verbič. Govori namestnik sreskega kandidata g. Ipavec in g. Likozar. Šmarje-Sap ob pol osmih zjutraj pri Trzinu; Grosuplje ob desetih dopoldne pred Gasilskim domom; Zgoranja šiška, ob pol dveh popoldne v gostilni Kavčič; Vižmarje ob treh popoldne pri Novaku. Povsod govori sreski kandidat Franjo Zebal. — Mengej ob sedmih zjutraj; Šinkov Turn ob enajstih dopoldne; Vodice ob treh popoldne; Skarvna ob sedmih večer. Povsod govori sreski kandidat namestnik Fran Kokač in dr. Iva Potokar. — Šmartno v Tuhinju ob sedmih zjutraj; Loke v Tuhinju ob enajstih dopoldne; Vrhpolje pri Kamniku ob treh popoldne. Povsod govori sreski kandidat France Pančur in Zupan dr. Karba. — Dne 27. t. m. na Ježici šesti sestanek Narodnega bloka za Ježico in Črnuče ob sedmih večer v gostilni »Ruki car«. — Poročja g. sreski kandidat Franjo Zebal.

— Strup za naprednjake. Prihodni tedni prične znova zastupljati napredne vrste Ravniharjevo glasilo, ki bo izhajalo v »Merkurjevi« tiskarni. Napredno javnost opozarjamo na ta nečeden organ klke, ki stoji v klerikalni službi, da zanese razdor v napredne vrste. Na se nihče ne naroči na ta list, še manj pa da bi trpel, da se za brezplačno dostavlja v hišo! Pokažite takoj vrata skazarju, ki je v klerikalni službi in izhaja s klerikalno podporo.

— Zveza med Ravniharjevo in klerikalci se kaže vedno bolj očitno. »Slovenec« dan z dnevom videti pred dr. Ravniharjem kadivnico in mu izdaja priševalo »pravice slovenskega rodoljuba«, klerikalni agitatorji pa s krbe za udeležbo pri tajnih volilnih konvencijah, ki jih pri zaklenjenih vratih prireja maloštevilna klika, ki so jo pravkar brnčili iz radikalne stranke. Na Ravniharjevih sestankih je namreč dobra polovica klerikalcev, ostanek pa tvorijo narodni socialisti, med katerimi kar izgine tista peščica, ki tvori dr. Ravniharjevo telesno gardo.

— Poslovanje volilnih odborov. Dne 9. februarja 1925 ob devetih dopoldne bosta pričela posloovati glavna volilna odbora (člen 76. volilnega zakona) za volitve v narodno skupščino, in sicer: 1. za volilno okrožje Ljubljana-Novo mesto v Ljubljani in veliki

dvorani na Mostnem magistratu in 2. za mesto Ljubljana s Spodnjo Šiško v Ljubljani v mali dvorani mestnega magistrata. — Vsi predsedniki volilnih odborov morajo v amisu člena 73. zakona za volitve poslancev v narodno skupščino dostaviti splošne zavoje, v katerem se nahajajo volilni spisi, 9. februarja t. l. svojemu glavnomu volilnemu odboru.

— Na Dolenskem in v Beli krajini je te dni priredil celo vrsto lepe uspešne sestankov sreski kandidat dr. Niko Zupančič. Udeležba na vseh teh sestankih je bila izredno številna in povsod je kazalo ljudstvo trdno voljo, da se izbere klerikalnega varuštva. Podrobnejše poročilo o teh shodih in sestankih priobčimo v ponedeljek. Kasneje izpregovorimo tudi o osebi, ki v delu in o zaslugah kandidata samega.

— Solitani. V nedeljo dne 25. tm. ob 1/8 zvečer priredita nosilec liste Narodne-

ga bloka za Mariborsko oblast g. dr. Pivko in sreski kandidat za tukajšnji okraj g. Podlesnik v prostorih Sokolskega Doma shod, na katerega vabijo vabi Krajevna organizacija »ITP« — Jošanju.

— Shod Narodnega bloka za dvorski okraj. V gostilni O b i a k na Tržaški cesti je nocoj ob 20. shod Narodnega bloka za dvorski okraj. Poročja g. dr. Brnčič. Somišljeniki, udeležite se obilno tega shoda.

— Shod Narodnega bloka za šentjakovski okraj. V gostilni pri Kavčiču na Privozu je danes ob 20. shod Narodnega bloka za šentjakovski okraj. Na shodu poročata: gg. Ivan Mohorič, kandidat in ing. Sapa, njegov namestnik in dr. Dinko Puc. Somišljeniki so vabljene k množični udeležbi.

Volilni sestanek Narodnega bloka v Ljubljani.

V salonu pri Tratiniku na Sv. Petra cesti je Narodni blok nocoj ob 20. priredil prvi javni volilni sestanek, ki je bil prav dobro obiskan. Široki salon je bil do zadnjega kotička napolnjen volilcev šentpeterskega in kolodvorskega okraja. Sestanek je otvoril kot predsednik mestni gerent Josip Turk, ki je v kratkih besedah pozdravil navzoče, iskreno se zahvaljujoč za množično udeležbo. Predsednik je takoj podelil besedo kandidatu Narodnega bloka za mesto Ljubljana — Šiška tajniku Trg. in črtniške zbornice z. Ivanu Mohoriču. V svojem objektivnem in slobočno zamišljenem govoru je g. Mohorič uvodoma onisal pomen sedanjih volitev, ki naj prinesejo skupščini delovno večino, da bo zasedala trdnost in konformiteto v zakonodarnem delu na gospodarskem, kulturnem in socialnem polju. Prejšnji parlament je bil hval na vednih krizah in tako je mnogo neodločljivih in perečih vprašanj ostalo pod njim nerešenih. Rešitev teh vprašanj pa se brez velike gospodarske škodne štetilnosti za nas Slovence ne da več odlašati. Glavno skrb in pažnjo bo moral posvetiti bodoči parlament ocen državnega proračuna in sestavi finančnega zakona o odnosu od aprila naprej dvanaestinskih zakonov, pri katerih bo treba stremeti za tem, da se v prvi vrsti rešijo nekatera materialna vprašanja državnih uradnikov in nameščencev. Obenem pa je treba v teh zakonih poskrbeti za redno pri njih vrstak davkov, kjer je ohromitev vsled linearnih povikov postala previšoka. To je pred vsem hišna nemernina, dohodnina in posebna pridobitna. Govornik je nato navedel konkretne primere, kako je nastala sedanja preobremenitev in v kateri smeri je treba iskati omiljenja in izenačenja z ostalimi pokrajinami.

V nadaljnjem govoru je podrobno razmotril gospodarski pomen mednarodnih konvencij in pogodb, ki se sedaj sklepajo z Italijo, Avstrijo in Madžarsko in ki bodo predložene bodočemu parla-

mentu. Orisal je glavne smernice naše avtonomne carinske tarife in pomen bodočih trgovskih pogodb za gospodarsko usodo Slovenije, ki je po svojem značaju navezana na obrtniško in industrijsko delavnost. Nato je obrazložil zborovalcem stališče stranke v načelnih vprašanih perečih socialno-političnih zakonov, ki jih ima odobriti bodoča skupščina, posebno stanovanjskega in invalidskega zakona ter mednarodnih konvencij za rešitev delavskega vprašanja. S statističnimi navedbami je dokazal, kako konsolidacija naše države stalno napreduje in da smo v štirih letih dosegli v naši trgovski bilanci nepričakovane rezultate. Da se to pričetu delo dogradi in da se premostijo vse prehodne krize in ovire, pa je solidarni interes delojemalcev in delodajalcev, uradnikov in nameščencev, da dobimo delovno parlamentarno večino, ki bo kos težkim nalogom, ki jo čaka.

Navzoči zborovalci so govor g. kandidata Mohoriča sprejeli z iskrenim odobravanjem in navdušenim ploskanjem. Za njim je govoril še ravatelj g. Luka Jelenc, ki je zlasti opozarjal na minost sprejema zakona o šolski reformi. Predsednik shoda g. Josip Turk je nato zaključil v temperamentnem govoru, v katerem je pozival navzoče na živahno volilno delo, 2 uri trajačo zborovanje.

V Ljubljani je zadnje dneve opažati povsod zelo živahno volilno agitacijo. Narodni blok, zavedajoč se svojega poštenega državno-pravnega programa, prireja javno in vsakomur dostopne volilne sestanke. Klerikalci in ostale skupine prirejajo v Ljubljani sestanke pri zaprtih vratih in vabijo na nje po pismenih obvestilih različne kategorije javnih nameščencev, magistratnih uslužbencev in delavstvo. Snoči so priredili klerikalci poseben sestanek za magistratne uslužbence. Vabljene so bili vsi uslužbeni in klerikalni agitatorji so jim grozili, da bodo uslužbeni občutili moč klerikalne stranke, če se vabijo ne odzovejo, tedaj, ko pride klerikalna stranka na magistratu zopet do vlade.

Politične vesti.

— »Slovenec« na mrtvi straži. Evo, kako argumentira »Slovenec«: »V Ljubljani imamo univerzo; dve leti prihajajo z nje absolutni, toda zadnji dve leti ni vstopil noben pravnik v službo politične uprave v Sloveniji. Očitno ne iz objektivnosti, ker poznamo revščino slovenskih dijakov, ampak ker jim lebdijo pred očmi tisto, kar napovedujemo mi.« — Kaj pa napoveduje »Slovenec«? »Propast poštenega slovenskega uradništva brez razlike političnega prepričanja!« Vidite, tako argumentira in hujška »Slovenec«. Resnica pa je ta, da imamo že danes v Sloveniji toliko nadprodukcijo inteligence in uradništva, da v par letih hne bomo vohedli, kam z nlim. Proforski zbori napolnjeni, uradi napolnjeni, bančni uradniki na cesti, pisarniško uradništvo brez službe. Skratka, Sloveniji preti obsežna nezaposelnost inteligence. Naj se napredna inteligence ne vara! Klerikalci so pokazali, kako umejejo pravično vlado (!): vsem so se v spominu brezštevilni fermanti, s katerimi se vladali za časa Davidovičevega zloglasnega režima. V slučajih ponovnega prihoda klerikalcev na vlado bi se ta ukazna politika ponovila in sicer to pot v še hujšem obsegu: vse bi služilo enostavnemu boju za kruh. Napredni uradniki bi zleteli iz uradov, nastavljalna bi se nezaposlena in nadproducirana klerikalna inteligence, ki noče služiti po drugih krajih naše države! — Klerikalci niso državljanji pred zakonom enaki in oni niso nikdar delili državnih in javnih služb po pravici in resnici. Biljo so skrajni partizani! In taki partizani hočejo še stati na straži demokracije?

— Primerjalne statistike! Klerikalna prednost po kmalu dosegla vrhunec: ker ne pozna drugega argumenta, si izmišlja uradniška preganjanja, dočim dokazuje statistika nekaj popolnoma drugega. Evo: Pod Davidovičovo vlado so klerikalci s svojimi družimi zavezniki izdali nič manj kot 967 ukazov ter z njimi zadeli uradnike, bodisi gromotno, bodisi moralno in sicer v 953 slučajih brez vsake preiskave. Premišljali so uradnike na vse strani, nastavljali zlasti po

vlade za sklenitev definitivnega sporazuma o železniškem tarifu, obenem pa se udeležili naš predsednik dr. Perič svečane otvoritve železniške proge Uzice—Vardište, ki je določena za 5. t. m. Ves beogradski tisk soglasno omenja, da je bila včerajšnja seja obeh delegacij zelo živahna. Opozicija izrablja kotove diference med obema delegacijama v svojo volilno-politično in agitacijske namene, ko naglašja, da je madžarska delegacija prekinila pogajanja, ker je naša vlada objavila med Radičem in nekim zastopnikom Madžarske v Londonu skicirano pogodbo. Madžarska vlada skuša demantirati vsebino tega sporazuma.

— Kostariška izstopa iz Društva narodov. Pariški poslanik Kostarike je sporočil Društvu narodov, da izstopa njegova država iz mednarodne organizacije. Istop postane definitivna l. 1927., ker velja za vse člane Društva narodov dveletni odpovedni rok. Kostarika je nezadovoljna z Društvom narodov, ker je ta organizacija predpisala mali republikli prevetike vzdrževalne deleže.

Polstoletnica akademskega društva „Triglava“.

»Akademska društvo« Triglava, ki je do prejšnjega imelo svoj sedež v Gradcu in iz katerega je izšel dober del naše inteligence, slavi letos polstoletnico svojega obstoja.

Ta svoj jubilej namerava slovesno proslaviti v Mariboru dne 7. marca t. l.

V Ljubljani deluje v raznih poklicih mnogo bivših »Triglavov«, ki se gotovo z radostjo spominjajo onih lepih časov, ki so jih kot mladeniči, polni idealov, preživeli pod okriljem »Triglava«.

Vse te vabimo na sestanek, ki se bo vršil v ponedeljek dne 26. t. m. ob 20. v mali sobi restavracije »Zvezde«, da se pogovorimo glede te proslave in naše udeležbe na nji.

»Triglava« je nam nudil v tujini streho in zavetje, v njem smo našli najboljše prijatelje, v njem smo preživeli najlepše dni svojega življenja, čut hvalnosti nas veže, dolžnost nam velewa, da se ga spominjamo, ko praznuje svojo polstoletnico.

Vabimo Vas vse bivše »Triglavane« in pričakujemo, da se vsi, prav vsi odzovete temu vabilu.

V Ljubljani, 24. januarja 1925.

Dr. Alojzij Praunseis, Jos. Wester, zobni zdravnik, nadz. sred. šol.

Alojzij Gregorič, pomočnik direktorja pošte in brzojava.

O B L E K E
O B R O K E
MESTNI TRG 5
O. BERNATOVIC

Izpred sodišča.

— Prigovarjanje in krivem pričevanju. Angela Knol rojena Škrajnar iz Sela-Moste je bila danes pred tukajšnjem senatom obsojena na dva meseca ječe, ker je nagovarjala Benedikta Gattlerja, naj pri sodišču krivo priča, da je bil navzoč, ko sta z možem izplačala njenemu očetu 5000 kron.

OBDOJEN — KLERIKALNI HUJSKAČ.

Franc Beltram, znani klerikalni agitator in hujškač, železniški vpokojenec najkrepkejših let, oče kopice otrok in male bajtarje v Grosuplju, opetovano kaznovan radi obrekovanja in žaljenja časti, je sedel danes pred senatom delnega sodišča, obtožen, da je hotel podkupiti uradne osebe k pristranosti. Slučaj je bil ta: Meseca maja l. l. je bila v Grosuplju uradna komisija za podaljšanje vodovoda v sosednje vasi in v Senkovčovo tovarno. Obtoženi klerikalci je deloval proti temu, da bi dobili tudi tovarniški delavci zdravo pitno vodo, češ da bi znalo zato zmanjšati vode za — živino. Drugi dan je šel obtoženi v Ljubljano ter prigovarjal gg. sreskega glavarja Klopčiča in zdravstvenega referenta dr. Lapajna za pristransko razsodbo, obenem je izročil vsakemu v kuverti po 1000 dinarjev, kar sta oba gospoda sveda ogorčeno odklonila. Obtoženi se je pred senatom izgovarjal, da je hotel gospodoma le nakloniti odškodnino, ker nista bila pogoščena. Takrat je rekel obema gospodoma, da prinaša pismo od g. Adamiča. Kdo je dal v ta namen ona dva tisočaka, kdo je povedal. Vsekakor pa sam, kot znani revež, tega ni storil. Obtožene je bil že petkrat kaznovan radi častikrje in obrekovanja. Zupanstvo ga opazuje, da ni na dobrem glasu, da izjavi večne prepire, je delomrzen, lahkomišljen in zapravljiv. (Vkljub temu velja obtožene v svojem okraju kot glavni zaupnik in agitator SLS.) Njegov zagovornik dr. Pegan je skušal opisati obtoženo kot naivnega, ki je to storil po svoji neumni kmetki pameti, češ da on ni hotel imenovana funkcionarja zapeljati k pristranosti, temveč je odvrnil od pristranosti. Senat je Beltrama obsodil po § 105 in 311. kaz. zak. radi poskušene podkupovanja javnih uradnikov na dva meseca postranske teče in v povračilo stroškov kazenskega postopanja ter 50 dinarjev takse.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA

Začetek ob 20. zvečer.

Sobota, 24. januarja: »Magda«. Red C. Nedelja, 25. januarja: Ob 15. uri pop. »Zora, dan, noč«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20. zvečer »Stričkov sena«. Izven.

OPERA

Začetek ob pol 20. zvečer.

Sobota, 24. januarja: »Don Juan«. Premijera. Izven.

Nedelja, 25. januarja: Ob 15. uri popoldne: »Majka noč«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 26. januarja: Zaprta.

— Svetovnoznani ameriški skladatelj Sousa Slovenec? Vsak čevljarček širom sveta žvižga koračnico »The Star Spangled Banner«. Zvezdami posejani prapore, to je ameriška narodna zastava, ki je Yankeejem skoro tako sveta, kakor »Yankee Doodle« ali »Hail Columbia«, in je tipična defilirna koračnica ameriške armade. Tudi druge koračnice, one-stepi in two-stepi ameriškega »Kralja maršev« imajo svotavno veljavo in te Sousa gotovo najpopularnejši ameriški salonski skladatelj doma in v inozemstvu. Reformiral je tudi sestavo ameriških vojaških godb z uvedbo — prav po ameriškansko — instrumentov, ki rjove v posebno strašnih basih. Nov bombardon, velik kakor tovarniški dimnik, se celo imenuje Sousa-phon. V nekem Sousovem maršu je mesto, kjer se mora v povsilenju učenika celo z revolverjem vmes ustreliti. A Sousovi marši so lepi, rezki, melodijski, ritmično čisto svoji in so služili ravno v ritmiki in v silnih dinamičnih naraščanjih za izgled neštevilnim konjadam dunastih, berlinskih, ameriških »lahkih« skladateljev ter so uvedli ono pikantno modo sinkopiranja v dvacetritinskih skladbah (marših, plesih), in oni kometno-rezko odsekani konec skladbe, ki jih danes splošno poznamo kot značilnost glasbenega »amerikanstva«. Misel sinkop je pravzaprav prevzeta iz ameriškano-zamorskih hanjo-melodij in pomev. Že pred leti so listi ugalili, kakšne krvi utegne Sousa pravzaprav biti. Glede na ime so eni klicali: »Bežite no, Čeh bo pač — saj so še v japonskih vojni godbah prikriti Čehi vmes.« Drugi so trdili, da je Sousa Španec (čudno: Tudi o znanem češkem risarju Muchi so mislili, ko je prikril v Parizu z velikim uspehom razstavil, da je Španec in da se mu ime izgovarja »Mudča« — Francoz seveda pravi »Müšča«). Toda iz Amerike je kmalu nato prišel energičen dementi: Oj, le pustite našega slavnega Souso na miru; je že pristen 100odstotni Amerikanec, naša kri in naša duša! Sedaj sem pa čul, da je slavni mož baje doma iz — Se ža n e, da se je pisal praviloma S u s a in je bil pred desetletji narednik pri godbi 97. pehotnega polka v Trstu. Sousa, ki je s pomočjo svojih skladb danes skoro gotovo dolarski milijonar, stoji baje še vedno v pisarni zvezi s sorodniki v Sloveniji.

— Mislim, da bilo vredno ugotoviti, ali je skladatelj in prvak U. S. A. vojaški kapelnikov Sousa res po krvi naš človek. Kdo nam lahko dá natančnejše informacije?

— Ljudski koncert Šentjakobskoga orkestra in pevskega zbora. Šentjakobsko napredno društvo vzdržuje za nemale denarje svoj lasni orkester pa tudi zbor je žrtv. Vendar je lahko ponosno na ti dve svoji kulturni ustanovi. — Včerajšnji večer je iznova priča, da je delo, ki je izvršujeta orkester in zbor, pošteno in da dosega svoj namen, dajajoč duška umetniškimi ambicijami svojih članov. — Koncert, ki sem ga slišal včeraj, ni bil sicer v vsakem oziru vzoren, saj se pa tudi njegovi izvajalci prav dobro zavedajo, da njih cilj še ni dosežen in da je treba še mnogo truda in smotnega dela, kakor tudi še marsikje drugde, da se povsopno do najvišjega. Po primeru z lanskoletnim koncertom pa je treba z veseljem konstatirati, da je napredok tu in da gre pot konstantno navzgor. — Orkester je na skrajnosti in poglobitvi izraza pridobil. Seveda, treba dinamične efekte preje v isti dvorani odtehtati, uglašiti instrumente skrbno, izločiti vsako tremo, nastopiti veselo in zmagovalno. To se je malodane pri obeh točkah posrečilo. Bučar je mlad, korajžen dirigent, ki se ne ustraši nobenega truda in ki do prerokovanega velikega, čisto simfoničnega orkestra Šentjakobčane sigurno pripelje. Prav dobri tehnično in predvno zmožnost kaže solo - violonisti Smolik. Ne glede na majhne spodbujale je hvalenji Beriotov koncert op. 104 izpeljal zmagovalno. Nič manj veselo delaven je 25 pevcev brejček moški zbor ki ga vodi Gröbming spretno in preudarno. Zvečer je, izravnano glasovno, z dobrimi, zmagovalnimi tenorji, lepo donečimi srednjimi glasovi in krepi mi bas. Ljudskemu koncertu primerne svoje točke je izvedel z malenkostnimi pagami prav lepo in dostojno. Pri koncertu je sodeloval operni baritonist Zathay z dvema solotočkam, pri katerih ga je spremljal na klavirju Gröbming ter z eno v zvezi z zborom. Občinstvo mu je bilo za njegove darove zelo hvaležno. Sploh je sprejelo vse točke z velikim zadovoljstvom, odharmi vse glavne sodelavce z venci ter vselej se vrlo uspeha koncerta, likvidiralo

vse podane točke z glasnim odobravanjem. Pogumnim šentjakobskim diletantom želim še mnogo lepih uspehov!

— Nedelja, 25. t. m. v Narodnem gledališču v Ljubljani. Drama vzpizori popoldne ob treh ljubko ljubezensko zgodbo »Zora, dan, noč« z go. Saričev in g. Kraljem v glavnih vlogah. Zvečer ob osmih pa je prva repriza Dostojevskega komedije — »Stričkov sena«, ki jo je priredil za naš oder g. Boris Putjata. — V operi se poje popoldne Rimski Korsakova opera »Majka noč« sledoči zasedbi: župana poje g. Zupan, sira Levka g. Banovec, županova svakiinja je gdnca. Ropasova, Hana pa gdnca. Sfiligojeva. g. Pugalj poje pisarja, g. Mohorič žganjarija in g. Šubelj Kalenika. Kraljice rusalk poje prvokrat gdnca. Korenjakova, ostale rusalk pa ga. Ribičeva, Jeronova in Mišičeva. — Začetek je ob treh popoldne, konec pa ob pol šestih zvečer. — Obe popoldanski predstavi sta pri znižanih cenah.

— Opera »Majka noč«, ki se poje v nedeljo popoldne ob treh v naši operi, je delo, polno lirčne, komične in zabavne vsebine. Vsa ta snov je ljubko prepletena in se njeno dejanje vrši v ukrajinski vasi spomladi. Kratka vsebina je sledeča: Fantje in dekleta igrajo »proso«. Levko je ljubimec Hane, a poroko zabranjuje Levkov oče, ki se tudi hlini Hani. Iz starega ljubimca se norčujejo fantje. Drugo dejanje ima dve sliki: Fantje se norčujejo iz župana. Ta plače iz sohe in zagradi zažrkanega Levka. Veter upihne luč in Levko se zmuze na prosto. V temi na zagradi župan svačinjo in jo mesto Levka zapre v shrambo. Druga slika se vrši pred žranjarjevo hišo. — V tretjem dejanju vidimo krasno ukrajinsko majsko noč. Ob jezeru igra Levko in rusalka plešejo. Na prošnjo rusalk pošlje Levko zlobno večtomlačno in rusalko jo utopi v jezero. Sedaj pride župan s stražniki, ki hočejo zvezati Levka. Levko nastopi in dobi končno od očetja dovoljenje za zakon. Nato pride tudi Hana in z množičnim zborom se zaključijo opere. Cene za to predstavo so znižane in se doka vstopnice v opernem gledališču.

— Ema Destinova je ne le najslavnejša češka pevka, temveč tudi pevka svetovnega slovesa. Nastopala je z največjim uspehom tudi v Ameriki, predvsem v Newyorku. Na Češkem jo pozna skoro vsak otrok. Saj se je proti koncu svetovne vojne postavila s svojo prelepo umetnostjo v službo »Češkega srca«, društva, ki je rešilo na tisoče in tisoče čeških otrok gladu in smrti. Na karist tega društva je leta 1918. nastopala odlična umetnica s svojim sodolovanjem in polnila blaginje »Češkega srca«. Ema Destinova nastopi prvokrat na slovenskem odru v petek dne 6. februarja v Narodnem gledališču v Ljubljani.

— V drami »Ste danes«, v nedeljo, dve predstavi: popoldne ob 15. ljubka »Zora, dan, noč«, s Saričev in Kraljem, pri znižanih cenah. Zvečer ob 20. po »Stričkov sena«, ki je pri premijeri izredno ugalj.

— M. Z. — Satirična komedija »Stričkov sena« po Dostojevskemu noveli je dosegla sinoči ob slabo obiskanem gledališču (izven) zelo lep uspeh, ki je bil tudi zaslužen. Igra je bila jako dobro pripravljena. Glavno priznanje je žel Patluta, dramaturga, režiser in izraze naslovne osebe. Vloga spnda med njegove najboljše, kar smo jih kdaj videli. Poleg nje je ženski glavni vlogi s temperamantom vladala Medvedova. V drugih dvh najvažnejših vlogah sta se odlikovala Nahločka in Levkar. A tudi šarže so bile vesekoli jako dobre. Storiilo se je tudi mnogo za dobre, deloma smešno - karakterne maske. Več povem v par dneh.

— Meštrovčeva razstava v Ameriki. — Meštrovčeva razstava v Brooklynu je bila pred dnevi zaključena. Razstavo je posejilo okoli 50.000 odličnih oseb. Dne 18. t. m. je bila odprta druga Meštrovčeva razstava v Newyorku samem. Vsi newyorkski listi so o tem dogodku priobčili obširne članke. Udrženje »American Jugoslav Society«, je priredilo povodom druge otvoritve našemu rojaku svečan banket katerega se je udeležil tudi znani prijatelj jugoslovenskega naroda Seton Watson. Na banketu so govorili ameriški general Bliss, prof. Pupin, Meštrovčev in Seton Wats n.

— Uspehi slovenskih virtuozov. Sloveči poljski pianist M. Horzowski se nahaja sedaj v Švici, kjer priredi v Curihu koncert. V Ameriki je žel ogromne uspehe. Kritika ga označa kot enega največjih violinistov sedanje dobe. Jan Kubelík je koncertiral pred dnevi v Berlinu o velikem navdušenju številnega občinstva. Kocian pa je v Romuniji kjer občudujejo njegovo umetnost.

— Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo dne 25. tm. ob 10. dop. v zbornišni dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje: O sedanjih srednješkolskih reformah. Predava g. prof. I. Dolenc.

— Šest narodnih pesmi iz Kokošarjeve zbirke. Za moški in mešani zbor priredil Emil Adamič. Založila in izdala Zveza slov. pevskih zborov. Cena partituri 10 dinarjev. Lepo volevito darilo našim pevskim zborom. V »Zvezi« včlanjeni zbori doka po en izvod brezplačno, drugače pa se zbirka naroča pri »Zvezi slov. pevskih zborov« v Glasbeni Matici v Ljubljani. Za danes te skladiše toplo priporočamo, strokovno oceno pa priobčimo v kračnem.

— Kongres geografov v Kairu. Koncem marca se vrši v Kairu pod francoskim pokroviteljstvom mednarodni kongres geografov. Razpravljalo se bo samo v francoski in angleščini. Nemci so raditega zelo razžaljeni.

— V kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani je izšla šolska knjiga »Podkrajsek - Čitanka za obrtna učilišča«.

Inserirajte v »Slov. Narod«!

Anketa o gradbeni akciji in omiljenje stanovanjske bede v Mariboru.

23. tm. se je vršila v Mariboru pod vodstvom velikega župana g. dr. Pirmanerja anketa o pospeševanju gradbene akcije in omiljenju stanovanjske bede v Mariboru, katere so se udeležili zastopniki mariborskih gospodarskih korporacij in zavodov interesiranih kmetov iz Maribora, kakor tudi zastopnik vojaške in finančne oblasti, delegati Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, Zveze industrijev in Delavske zbornice. V glavnem se je razpravljalo o vzrokih zastaja gradbene akcije in pomanjkanja stanovanj, o potrebi novogradnje, da se s tem omogoči razvoj Maribora v bližnji bodočnosti in o načrtu za omiljenje stanovanjske bede.

Veliki župan je uvodoma opozoril na akutnost stanovanjske mizerije, ter pripomnil, da je vlada po svojih močeh storila vse, kar ji je bilo v danih razmerah mogoče, da omili stanovanjsko bedo. Omenil je, da ne dopušča davčne obremenitve hišnega lastnika, ki bi presegala 50% dohodkov iz najemnine. Na ta način se omogoči posestniku, da mu vsaj nekaj ostane od dohodka za hišo, posredno pa je s tem razbremenjen tudi najemnik. Gradbeno akcijo se v Mariboru ni mogla razviti tako kakor na primer v Ljubljani. Denarni dejavnik imeli v Mariboru le filijalka, tako da se je denar stekal v Ljubljano in vnetični za la-mojski gradbeno akcijo, za zaščito stanovanjskih hiš v Mariboru pa ni bilo interesa. Gradbeno akcijo so ovirali tudi visoki gradbeni stroški, ki so ubijali vsako zasebno inicijativo. V nadaljnjem je gospod veliki župan omenjal, da bo treba dobiti v najbližnji bodočnosti stroho za finančno upravo, državno policijo, gozdarsko šolo, Pokrajnsko skupščino, Okrožni urad za zavarovanje delavcev in druge institucije, ki se v zvezi z ustanovitvijo in delovanjem mariborske oblasti uprave. V zvezi s tem je računati na pritok okrogli 190 rovihi redbin. Do sedaj pa je v Mariboru že okroglo 350 družin brez stanovanja. Sprejeli je vprašanje združenega delovanja države občine in zasebne, sosednje združbe inčiativje za pospešitev gradbene akcije ter vprašanje kredita in podpore od strani denarnih zavodov.

Mariborski župan g. dr. Leskovar je omenjal dosedanje akcije občine za omiljenje stanovanjske bede, sivočrtno zgradbo stanovanjskih barak in načrte glede preureditve stare mariborske vojašnice v stanovanjske namene. Izrazil je pripravljenost občine in njeno stajenje, da si pripravi za zgradbo stanovanjskih hiš posojilo po možnosti inozemsko, ki bi ga bilo vrniti v inozemski valuti, da se izogne posledicam porasta denarja.

Gospod arhitekt Iselenc je kot strokovnjak izjavil, da bi se s 5 milijoni dinarjev dalo prirediti v stari vojašnici do 120 družinskih stanovanj.

Gospod Križnič je ožigonal postojanje vlade, sosednje g. Saviča, ki je zakrivil, da se v Mariboru in okolici niso moglo ustanoviti nove industrije, ki bi prinesle v gospodarsko življenje mesta in okolice tudi več inicijativ za zgradbo. O uspehu ankete izraža močno optimistično razpoloženje.

Zastopnik industrijev mariborskega okoliša g. dr. Pipuš stavi umestne predloge glede sodelovanja in podpore denarnih zavodov pri gradbeni akciji. Tajnik Zveze industrijev g. inž. Suklje je v daljšem govoru navajal vzroke stanovanjske bede, predlagal omiljenje davčne obremenitve in oprostitve novih stavb in dograditve vseh davčnih bremen. Zahteval je, da mora ostati hišnemu lastniku najmanj 50% najemnine davčnin proste. Glede gradbene akcije države in občine je izražal pomisleke, ker danes vidimo, da država ne spravi v proračun niti torkih zneskov ki bi bili potrebni za vsaj najnujnejša popravila in za plačilo najemnin. Smatra, da je treba danes glavno delo osredotočiti na izdelavo novega stanovanjskega zakona, ki bi tvoril prehodni štadij k popolni prostosti razpolaganja hišnih posestnikov z njihovo lastnino.

Zastopnik Trgovske in obrtniške zbornice g. dr. Pretnar se sklicuje na načelno pismo predloženo izjavo in na konkretne predloge zbornice, ki se je pečala s stanovanjskim vprašanjem že začetkom prošlega leta. Omenja ponovne energične akcije zbornice v zadnjih letih glede vprašanja davčne razbremenitve hišnih posestnikov ter opozarja, da zbornica gradbeno akcijo države in občine sicer toplo pozdravlja, da pa ta akcija, sosednje najemanje gradbenih posojil, ne sme iti tako daleč, da bi donosa obrti, trgovini in industriji, ki že sedanjih davkov ne more več prenašati, še višje davke.

Tajnik Delavske zbornice g. dr. Uvratnik med drugim navaja statistične podatke o hipotekarni obremenitvi v pred. in po-voljni dobi ter predlaga, da se v svrhu pomoči gradbeni akciji prime ono hišno posest, ki se ima za svojo ohranitev substance zahvaliti le sredstvom predvoljnih vlagateljev, katerih izposojeni kapital je za-zidala.

V debato so posegli med drugim še finančni svetnik g. dr. Valjavec, načelnik Zveze obrtnih združenj g. Bureš in zastop-mariborske podružnice Narodne banke g. Ljubimkovič, ki je izrazil upanje, da se bo v bližnji bodočnosti nudila možnost, da do be pri Narodni banki kredit vsaj zadruge.

Po inicijativi g. velikega župana se je izvolil poseben odbor lokalnih interesentov, ki naj bi se pečal pod njegovim vodstvom s podrobnim obravnavanjem načrtov in izvedbo nadaljnjih korakov za pospešitev gradbene akcije in omiljenja stanovanjske bede v Mariboru.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Brez 8/1
Avstrija: Turjaški trg 4/II.
Italija: Zrinjskega cesta 3/I.
Portugalska: Dunajska cesta 33.

Vse pere z
ZLATOGOLMOM!

Perilo je drag zaklad

zato štedite z njim in uporabljajte samo

„Zlatorog“

fermentirano mleko, katero je brez vsakih primerov iz zale salamonno neškodljivo!

Vse pere z
ZLATOGOLMOM!

Pokrajnsko obeležje rckov-njačev.

(Predavanje v »Soči«.

V »Soči« so imeli dne 17. tm. zopet enega tistih večerov, ki nastajajo v prijetnem in neizbrisnem spominu. Predaval je gospod vladni svetnik dr. Rudolf Andrejka o pokrajnskem obeležju Jurčič-Kersnikovega romana »Rokovnjači«. Polna dvorana Primorcev in njih prijateljev je nestrno čakala, da povzame besedo gospod predavatelj, dobro znan vsem že po lanskem predavanju »Iz trajnega Ratitovca«. Ni ga skoraj odra- za Slovenca, da bi mu ne bil znan Jurčič-Kersnikov roman »Rokovnjači«. Gospod predavatelj nam je pojasnil, kako je nastal ta roman. Jurčič je bil na Brdu pri svojem prijatelju Kersniku na odhodu in tu sta skupno zasnovala »Rokovnjače«. Jurčič se je lotil romana, a sredi dela iztrkala mu je smrt pero iz roke. Kersnik pa je, nad vse spretno delo v započnem slogu nadaljeval in dokončal. Gospod predavatelj je prešel na to po kratki navedi vsebine tega romana, k jedru predavanja, k opisu pokrajine v kojih so bili »Rokovnjači« nekaj časa strah in trepet vsemu prebivalstvu. Kamnik je bil že takrat središče te pokrajine, imel je svojo gosposko, pridno meščanstvo se je pa pečalo po večini z obrtjo in trgovino. Obče znano je, da ima Kamnik izredno zanimiv muzej. Zadirnik je zbral po kamniški okolici toliko zanimivega narodnega, da presega zbirka ono ljubljanskega muzeja. Kogar zanese pot v Kamnik, naj ne zamudi ugodne prilike in naj si muzej ogleda. Predavatelj nas je vodil na to po vseh krajih, ki jih omenja Jurčič-Kersnikov roman. Radomlje so bile ta čas še mala, siromašna vasica, danes so cvetoča, vzorno napredna vas, a to največ po zaslugi pokojnega župana Jermana. Sikovito se dviga le ravni- ne Momec s svojo cerkvico. Tod okoli je vse polno gradov, ki so pa po večini sedaj last naših ljudi, tako grad Voljci potok, Čemšenik, Kolovec in Brdo. Nedaleč od Brda leži vas Rova; tu so ubili rokovnjači izdalajca Blaža Mozola. Na Rovih deluje znani mladinski prijatelj župnik Josip Volc. Izpod cerkve je eden najlepših razgledov kar jih nudi Gorenjska. Grad Kolovec, kjer so se godili v romanu opisani pomembni dogodki, je skrit in ga uzleda šele, ko prideš v njegovo bližino. Start grad omenja že Valvazor in pravi, da je stal za časa Rimljanov tukaj kastel. Luka Pintar razpravlja v Ljubljanskem Zvonu na desetih straneh odkod izhaja ime Kolovec, ni se mu pa posrečilo doznati s sigurnostjo pravi izvor besede. Na Kolovcu so gospodariili svoje dni Hohenwarti, danes pa je obširna graščina v trdnih rokah naših Staretov. Predrago se je to okolje v zadnjih sto letih marsikaj. Palečevine, nekdanje Nandetove domačije, ni več, razpadla je in temun gozd pokriva te kraje. Nedaleč od tod leži vas Dolenje. Tu se je rodil predavatelj oče, vsem Slovincem dobro znani avtor knjige »Naši fantje v Bosni in Hercegovini«. Malokje na Slovenskem se nahaja še toliko narodnega blaga kot ravno v Dolenjah. Gospod predavatelj je prečital nekaj tam zbrane gradiva, ki je priča izredne bistroumnosti in šegavosti tamkajšnjeja ljudstva. To gradivo priobči v posebnem podlistku v »Slovenskega Naroda«. Severno od vasi St. Vida stoji grad brdo, eden najlepših gradov v Sloveniji. Sezidali so grad Lambergarji, od teh je prešla graščina na dr. Burgerja, slednji pa na Kersnike. Pol ure od Brda leže Koseze, kjer je bil rojen Ivan Vesel-Koseški. Živo je opisal predavatelj Lukovico in Moravce. V bližini je teh je ugledal luč sveta svetovni učenjak Jurij Vega. Sredi trga postavljen mu je spomenik. Na Prevojah je vzdigna spominska plošča Jakobu Zupanu, najmarljivšemu so-trudniku »Kranjske čebelice«. Tako je predavatelj počasi prišel do opisa Črnega grabna, ki sega od Lukovice gori do Trojan. V Črnem grabnu leži vas Krašna, kjer se je rodil po avstrijskih oblastih toliko preganjani pisatelj Podlmbarski-Maselj. Vrh Črnega grabna, tam kjer začne cesta padati proti Zalcu, stoji Trojanje. Rimljani so poznali, da je to sedlo za promet izredno važno vsled česar so nastanili tu večjo posadko. Naselbina je rasla in cvetela dokler jo niso za časa preseljevanja narodov razdejali barbari na svoj poti proti Italiji. Izkopalo se je tu več znakov visoke rimske kulture, sistematično pa se do sedaj na to delo še ni šlo. Nad eno uro trajajočemu predavanju, v katerem je osvežil predavatelj po-

krajnsko obeležje »Rokovnjačev« z zgodovinskega, literarnega, turističnega in gospodarskega vidika, sledili so vsi poslušalci pažljivo in z izrednim zanimanjem, a marsikdo je tudi sklenil, da si ogleda ob prvi priložnosti te tako živo opisane kraje. Gospodu predavatelju sta se zahvalila v toplih besedah za njegova nad vse zanimiva izvajanja profesor Bačič in nadzornik srednjih šol Wester. Gospod Janovsky je opozoril deklariral Grudnovce »Mneme«. Primorski diški krožek mandolinistov je pa sviral ubrano in neumorno do slovesa.

Julijska krajina.

— Kje je barbarstvo? Na otoku Krku v Jugoslaviji se takozvani Italijani kretajo svobodno. V mestu Krku je 1600 prebivalcev. Italijani pravijo, da je polovica njihove narodnosti. V resnici so to sami potujčenci izpod prejšnjega režima. Pišejo se Skomersi (Scomersi-chi), Brusci, Ahili, Jurina itd. Optirali so za italijansko državljanstvo in imajo pravico, voliti poslance v rimski parlament. Imajo svoje čisto italijanske šole, na katerih delujejo od italijanske oblasti nastavljeni in plačani učitelji. Tako svobodno žive Italijani v Jugoslaviji. — Kako pa žive Jugoslovenci v Italiji? Kje so jugoslovenske šole, domači učitelji? Vse polno vasi brez pouka, v laški šoli ni nikakega pravega šolskega pouka, marveč samo potrata časa s petjem in zabavo. Analfabetstvo se širi in bo v prihodnji generaciji občutno. Kje je barbarstvo in kje kultura?

— Ali smo v Afriki? Tako vprašuje »Istarska Riječ«, ko poroča o novih šikanah, ki se vrše te dni nad istrskim ljudstvom. Orožniki in fašisti hodijo od vasi do vasi in izvršujejo hišne preiskave, ustavljajo ljudi po cestah, jim prečiščejo žepa in orožniki gonilo ljudi v zapore brez vsakega pouda. To je strašno preganjanje ljudstva, po vaseh vlada groza in vsi se vprašujejo: Kje smo? Ali smo v Afriki? Zakaj se postopa z nami kakor s kakimi divjaki? Oblasti naj napravijo konec strahovanja in trpinčenju našega ljudstva, katero si želi normalnih razmer in miru, da bi moglo neovirano delati. Ko neha fašistovska strahovlada, izgine tudi brigantstvo. K normalizaciji in pospeševanju kmetijstva naj vede pot vlade, ne pa k nasilju in zločinstvu!

— Iz Trsta. Fašistovski glasilo zopet izganja slovensko iz cerkve v mestu, zahtevajoč, da mora vladati tam izključno italijanska. Ako mestni Slovenci čutijo potrebo po slovenski besedi v cerkvi, gre do lahko izven mesta v okolico, kjer se »za sedaj« še trpijo slovenske funkcije v cerkvi. V mestnih cerkvah se mora izvesti popolna nacionalizacija, kar Trst je dvakrat italijanski (po narodnosti in po svoji politični pripadnosti); zato mora prihiti politično odrešenje v vse cerkve tržaškega mesta. Tako pišejo in zahtevajo fašisti. Kaj se zgodi? Pa morda ne to, da bo prei konec fašizma kakor pa raba našega jezika po tržaških cerkvah? — Opčinam pri Trstu posveča svojo pozornost društvo za tujski promet v Julijski Krajini. V zadnji seš v kateri je bil navzoč tudi župan dr. Pita-cco, se je razpravljalo o turističnem pomenu Opčin. Za olepšavo kraja hočejo nabirati prispevke. Misli se tudi na zgradbo primerne večjeje hotela. — Zadnje čase se pri Italijanskih vodilnih političnih govori rado tudi o pospeševanju kmetijstva na bližnjem Krasu. Pripravljajo se nekaki poučni tečaji in v kratkem bo menda tak tečaj v Sv. Križu. Misel pomoči kmetijstvu je le pozdravljati, toda oni, ki hoče učiti mora biti sam dobro poučen v kmetijstvu in poleg tega je treba denar, da se lahko nakupi, kar more služiti napredku v kmetijstvu. Doslej smo slišali same objube in prazne napovedi. Tako je, da je bil doslej kmetovalec navezan edino le na svojo pomoč. Ali bo odslej kaj drugače? — Te dni smo čuli tudi iz senata poziv na boljše gojenje kmetijstva v državi. Potrebno je res, ali namerajo preudarne gospodarske politike vidimo povsodi le ovrtnje dela za blagostanje med našim ljudstvom.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 25. januarja 1925.

Pred važnimi dogodki?

Predsednik avstrijskega parlamenta dr. Dinghofer, znani vodja vsenemške stranke, in bivši avstrijski podkanclar dr. Frank sta se napotila v večvažni politični misiji v Berlin. S kakšnim namenom sta posetila nemško prestolnico, o tem nam daje zanimive informacije dunajska »Neue Freie Presse«, ki je priobčila te dni razgovor z Dinghoferjem o ciljih njegove misije.

Dr. Dinghofer je izjavil, da je posejti Berlin v svrhu, da se z vodilnimi nemškimi vladnimi krogi posvetuje o različnih pereh političnih in gospodarskih vprašanjih. Avstrija je sklenila novo ženevsko pogodbo, toda tudi ta okvir, v katerega jo je vklepala ta pogodba, se je izkazal za preozek za Avstrijo. Zopet se bomo morali napotiti v Ženevo in tu bo moralo priti do resne odločitve glede bodoče usode avstrijske republike, in sicer na temelju spoznanja, da je mogoča priključitev Avstrije na neko večjo gospodarsko enoto. Ni vse eno, kako se naj ta splošitev izvrši. Avstriji moramo vedeti, kako v Berlinu mislijo o tem vprašanju. Razpravljali bomo v kratkem o novi avstrijsko-nemški trgovinski pogodbi, zato moramo v Avstriji vedeti, ako je morda v načrtu tesnejše gospodarsko zblizanje Avstrije in Nemčije in ako so v Berlinu informirani, kakšno stališče bi zavzela Antanta k takšnemu gospodarskemu zblizanju med Avstrijo in Nemčijo.

Po tej Dinghoferjevi izjavi moramo sklepati, da je stopilo vprašanje spojitve ali, kakor se evimistično piše, zblizanja Avstrije in Nemčije iz stadija meglezga teoretiziranja že v stadij diplomatskih razprav, razmotrivanj in pogajanj.

Pri tem pa je interesirana tudi naša kraljevina, pred vsem pa mi Slovenci. Vprašanje priključitve Avstrije v tej ali oni obliki k Nemčiji je torej po znanju predsednika avstrijskega parlamenta dr. Dinghofera samega že predmet posvetovanj in pogajanj med avstrijskimi in nemškimi državniki.

Merodajni naši vladni krogi morajo tem zaenkrat še zakulisnim pogajanjem med Avstrijo in Nemčijo posvečati največjo pozornost. Gre za našo severno-vzhodno mejo, gre za naše rojake na Koroškem.

Naša država ne more in ne sme niti dar dovoliti, da bi bile meje Velike Nemčije — in naj bi spojitve Avstrije z Nemčijo tudi zavito v kopreno žrtlo gospodarskega zblizanja — na naših Karavankah! Najmanj, kar moramo za ta slučaj zahtevati, je korektura naših meja napram Avstriji, to je priznati se nam mora vse slovensko koroško ozemlje do Drave!

To je naš postulat, ki ga mora naša vlada zastopati z vso energijo in z vso doslednostjo. To je zadnja prilika, da osvobodimo svoje koroške rojake tujega jarma.

Opozorjamo pravočasno naše merodajne činitele na to, in jih pozivamo, da store svoje dolžnost, da v tretič ne zamudimo prilike, ki se nam nudi, da rešimo našo Koroško!

— **Mišljenje na kmetih o ustavitvi »Domoljuba«.** Iz Poljanske doline nam pišejo: No, vendar! Tako je vsikliknil vsak le kolikaj zavedni narodnik na kmetih, ko je zanimal, da se je vlada odločila, če tudi že pozno, da ustavi izhajanje »Domoljuba«. To se je slišalo ne le od inteligenta na kmetih, marveč od vsakega se tako preprostega zavednega kmeta, obrtnika in delavca. Kak strup je bil s svojo pisavo »Domoljub« za naše politično nezrelo ljudstvo, si v mestih niti ne morete predstavljati. Kak otrov je zapustil med ljudstvom, o tem meščan nima niti pojma. Da je to ljudstvo danes prožeto najhujšega sovraštva, mržnje in nasprotstva do naše nove, svobodne države Jugoslavije, do bratov Srbov in v svojem notranjem do naše prejasne vladarske hiše Karadjordjevičev, je delo »Domoljuba« pred vojno, med vojno in posebno pa še sedaj po vojni. Neprestano huiškanje tega strupenega, od duhovniških rok pisanega lista, je imelo za posledico, da si zapeljani kmet domišljaja, da je vsega današnjega povojnega gorja kriva sedanja država, odnosno bratje Srbi. In ta po »Domoljubu« sfanatizirana masa je bila v zadnjem času že nedostopna vsaki pametni besedi in dokazom trezno mislečih ljudi, da to ni tako, da so v veliki zmoti, da »Domoljub« ne piše resnice, da jih vodi le za nos, da imajo in hočejo imeti od tega dobicek le njih voditelji, pred vsem duhovniki, ki hočejo obdržati neomajno oblast nad njim. Vse za stonj! »Če bi ne bilo res, bi pa »Domoljub« ne smel pisati tako.« Je bil odgovor. In če se je zavzemal ta ali oni inteligent na kmetih za dobro državno stvar pri naših ljudeh, je čestokrat moral preslišati očitaje: »Zakaj vlada kar takega trpi, zakaj se to ne ustavi? Od nas se vse zahteva, a tam v »Kat. tiskarni« pa počno in delajo, kar je proti

državi in proti kralju, a nihče niti s pristom ne gane!« Takšno je bilo stanje v zadnjem času na kmetih. Ne toliko cerkev, spovednica in prižnica, veliko več je zalegla klerikalna protidržavna propaganda na kmetih, ki in je delal »Domoljub«. In duhovščina si je no večini mela zadovoljno roke, videč, kakšno moč imajo v »Domoljubu« in kako zori njih sad med nezavednim ljudstvom. — Vsak le malo zavedni narodnik na kmetih pravi: »To bi bilo treb. storiti takoj po vojni in ne čakati šest let!«

— **Davčni viljak.** Obrtnik nam piše: V 15. šte. »Slovenskega Naroda« ste priobčili članek »Nezaslišano obdačevanje«. Ta članek je od prve pa do zadnje besede resničen. Pa dotični obrtnik ni osamljen, taki siromaki smo obrtniki vsi in vsi bi hoteli pisati članke o krivičnih odmerah davkov, bi napisali celo folijante. Menim, da ga ni obrtnika, ki bi mogel reči: »Meni se ne godi krivica.« Davčna oblast zahteva, da spisuemo napovedi dohodkov in stroškov, ki bi se morali upoštevati pri odmeri davkov. Pa menite, da se ozirajo na navedene stroške? Kaj še! Nobena napoved jim ni verodostojna. Sklicujejo se na svoje »zaupnike« in pravijo: »Ni res, imel si ne dvakrat, trikrat toliko dohodkov, kakor si jih navedel, marveč kar desetkrat toliko.« Imam na periferiji malo gostinico, ki jo obiskujejo gostje le ob sobotah in nedeljah, med tednom pa je skoro prazna. Pa veste, kaj trdi davčna oblast? No, da sem prodal lansko leto, beri in piši, za K 120.000 samih jedil, v resnici pa sem jih prodal obilo rečeno za okroglo K 20.000, torej šestkrat manj. Dalje so rekli, da sem prodal piva 100 hl v steklenicah namreč, v resnici pa sem ga prodal 9 hl, in tako je tudi z vinom. Pa če napravim priziv, ne pomaga nič, nasprotno si še ob 20 Din za kolek, ki si ga moral pritisniti na priziv Davčne oblasti hočejo, da delaš same za nje: kje je živež, obleka, obutev, kje vzameš denar za razna popravila in druge izdatke, tega ne vprašajo. Ali se je čuditi, če raste nevolja od dne do dne? Saj hočejo davčne oblasti, da mrziš vso davčno upravo in z njo vred tudi državo. Pa temu nisi krivi Srbi, temu so krive naše oblasti same, ki nočejo imeti razumevanja za pravično stvar. Ves ta aparat škoduje v moralnem oziru tudi državi sami. Čas je, da se neha to nečloveško navijanje davščin, sicer propade vsa naša mala obrt. Če bo to državi v korist, je drugo vprašanje.

— **Odlikovani župan in javni delavec.** Odlikovani s zedom Sv. Save IV. razreda: Fran Segula, župan na Progerskem, Fran Pahornik, veleposesnik v Vuhredu. Z redom Sv. Save V. razreda: Franc Bernik, posestnik v Šmarju, Jakob Zemljic, posestnik v Ljubomeru, Josip Sira, posestnik in bivši župan v Zalcu, Franc Toplak, posestnik v Pljuju, in Peter Mravljak, veleposesnik v Vuhredu. Z zlato medaljo za državljanske zasluge: Josip Vesner, župan v Vitaniu, Stefan Kralj, veleposesnik v Ljubci, Jakob Šter, župan v Senčurju pri Kranju in Josip Demšar župan v Zelezniku.

— **Odlikovani prostovolni delavci.** Kralj je odlikoval z redom Sv. Save V. razreda šolskega nadzornika v Kranju Vilka Ruša, knjižničarja šentjakobske javne knjižnice v Ljubljani Matijo Rodeta, nadučitelja v pokolu v Trzinu Ferdinanda Kallingerja in nadučitelja v Zgorzli Polakavi Josipa Sabatija.

— **Iz učiteljske službe.** Za ukazom prosvetnega ministristva so na podlagi členov 141. in 239. učredniškega zakona vpokojili: Domijan Serajnik, učitelj v Ormožu, Marija Loparnik, Delakorda, učiteljica v Polzeli, Franc Kranjc, učitelj v Celju, Edvard Čeh, učitelj v Pljuju in Balbina Wittenbach, Cvajler, učiteljica v Vojniku.

— **Iz državne službe.** Imenovan je za arhivskega uradnika policijske stroke pri okrajnem glavarstvu v Celju Josip Strmšek; za srezkega komisarja pri okrajnem glavarstvu v Krškem je imenovan dr. Josip Tomšič.

— **Razpis.** Razpisuje se mesto občin. zdravnik za občino Trbovlje s 1. aprilom 1925. Prosilci morajo biti Slovenci. Mesto je stalno, privatna praksa obila. Pisna mesečna plača znaša 2300 Din. Ponudbe na gerentstvo Trbovlje. Prošnje je vložiti do dne 28. febr. 1925. Zupanstvo občine Trbovlje, dne 20. prosinca 1925.

— **Opozorilo telefonskim naročnikom.** V zadnjem času se čimdalje pogostje pojavljajo slučaj, da se glede lastnikov posameznih telefonskih postaj ali spremembe naslovov telefonskih naročnikov vrše izpremembe, ne da bi bila o tem obveščena pošta direktna ali terenska sekcija v Ljubljani in Mariboru. Vsi redni naročniki izprememb pa obstoja nevarnost, da se izkubi evidenca zgrajenih telefonskih postaj in njih lastnikov, v glavnem pa je vsled tega zelo oteženo, da, naravnost skoro onemogočeno točno poslovanje pri telefonskih centralah zaposlene oseba. Zato je pošta direktna primorana telefonske naročnike v njih lastnem interesu opozoriti na čl. 15. telefonskega pravilnika, po katerem mora vsak telefonski naročnik spremembo naslova ali spremembo v lastniku postaje javiti poštni upravi (najbolj svoji telefonski centrali, terenski sekciji ali naravnost direktni).

— **Vilki župan odloščen.** Pri reviziji občinskega gospodarstva na Viču je obla

na kontrola ugotovila, da občinske knjige niso v redu in da obtožajo nepravilnosti v računih in denarnem poslovanju. Zato je bil vsiki župan Ivan Gale (klerik-komunist) odloščen, ker je zanesenjal svojo službo na občini. Za zamenjavo svetnika je imel novonabranjeni občinski svet ne izvoli novega župana.

— **Drustvo jugoslovenskih medicinarov.** Drustvo je na glavni godišnji skupštini izbralo sledeči odbor: predsednik: Zvonimir Pavelić, podpredsednik: Dušan Vasić, knjižničar: Jovan Bulajić, organizator: Borivoje Isaković, blaginjak: Dušan Vasić, knjižničar: Jovan Bulajić, organizator: prodavnica: Sinisa Banković, organizator: ekskurzija: Stane Tavčar, zamenici: Mitja Marušić, Muhamed Kundurović, Bosa Adimović, revizori: Cvetko Popović, Rado Tkalec, Zarko Vuletić, častni sud: Miloš Vuković, Niko Sever, Stevan Zagorčec. Svi potrebne informacije šalje na zahtev podpredsednik društva Dušan Vasić, Praha II, Česká lékařská fakulta.

— **Izd. zbiranja II. književne točke.** Jugoslov. Matice. V soboto dne 24. t. m. sta bili izdani prvički: 45 (petinštrideset) in 90 (devetdeset). Kdor se s temi dvema številkami zadol ambo (obe številki v eni vrsti), naj svojo karto s svojim točnim naslovom pošle Pokrajinskemu odboru Jugoslovenske Matice v Ljubljani, Pred škofijo 21-I.

— **Za »Jugoslovensko Matice«.** Pri-spevki za »dinarski dan«. Jugoslovenske Matice (nada)levanja: I. Podružnice: Bel-lund 1000, Krško 551,75, Maribor 20,775, Zalec 757, Braslovec 450, Soštanj 551,25, 2) šolska vodstva: Stari trg 250, St. Florijan 10, Trata 235,50, Galčica 14,80, Per-toča 70, a) Drustva: Orel Poh. Bistrica 13, »Orel« Sv. Gregor 46,75, »Sokol« Štepanja vas (nekadno) 53, 4) zasebniki skupno 20. Vsem darovalcem iskrena hvala!

— **Vse kraljeve organizacije rdečera.** kriza, ki se nahajajo v območju dravske div-ljiške oblasti se v smislu odredbe glav-ne odbora Crvenoga krsta v Beogradu pozivljajo, da prijavijo točne podatke o svojih ustanovitvi, številu članov, sestavi odbora in društveni imovini Dravskemu oblastnemu odboru rdečera kriza SHS v Ljubljani Volfova ulica št. 5/I. nastr.

— **Zdravniška služba.** Razpisana je služba okrožnega zdravnika za zdravstve-no okrožje Grosuplje z letno plačo 2000 D in prihodajočimi draginskimi dokladi. Zdravstveni zastop je sklenil, da izloča okrožno zdravniku, ki bi stalno bival v Grosuplju, letno nagrado 7000 Din. Proš-ne, noremljene s potrebnimi svvedčnimi po-členi 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, naj se vložo do dne 15. februarja 1925. pri velikem žu-panu ljubljanske oblasti.

— **Smrtna kosa.** Umrl je včeraj po dol-gotrajnem trpljenju g. Mihael Selan, nad-paznik mest. dohodnostenega urada. Po-kočnik je bil narodnozaveden mož, odločen naprednjak, ki je vzgojil svojo rodbino v strogo narodnem duhu. Pogreb bo v ne-deljo 25. tm. ob pol 16. iz mrtniške sploš-ne holične na pokopališče pri Božjem gro-bu v Štepanji vasi. — V St. Vidu nad Ljub-ljano je preminul včeraj ponoči po dolgi težki holični v visoki starosti 83 let g. Fran Kette, oče ljubljanskega trgovca z. Josi-pa Ketteja. Pokojnik je bil zaveden Slove-nec, pošteniak starega kova, za to so gr-spovščali vsi, ki so ga poznali. Pogreb bo v ponedeljek 26. tm. ob 9. dop. iz St. Vida št. 85 na župnijsko pokopališče. — Bodi ji-ma ohranjen blaz spomin, prizadetim rod-binam naše sožalje.

— **Zelezničarji pozori.** Na mnoga vprašanja osobito iz železniških krogov je pro-svetni oddelek odločil v prilogi prizadetim zelezničarjem, da velja do 31. oktobra 1924 uspešno dovršeni 8. razred osmerazredne osnovne šole glede uvrstitve v III. katego-rijo.

— **Ljubljanska Venera in nesrečna lju-bav.** V Beograd je prišla pred kratkim iz Ljubljane: 20letna Fanika Rainer, prava le-potica, takojko tam službe. Seznanila se je s Vitom, Janičevićem. Vitomir se je takoj zaljubil v krasno ljubljansko Venero, in ka-kor je običajno, se je zaljubil do norega. Rekel ji je, da je škoda zanjo, da postane baletka in da ji bo preskrbel mesto urad-nice v ministristvu. Ko sta prispela v Beo-grad, je spremljaval Faniko v hotel, nato pa je odšel, da poišče zanjo stanovanje. Dočim je on iskal stanovanje, se je Fanika nena-doma pojavila na beogradski promenadi, kjer je vzbudila splošno pozornost med beo-gradskimi kavaleriji. Imela je takoj nebroj znanstev. Naravno je, da je bil Vitomir sila ljubosumen na lepo Faniko, in da ne bi po-hajala s kavaleriji, jo je vodil sam v gleda-lišče, bar, kino itd. Ker za Faniko ni dohl mesta, jo je vdrževal sam. Toda nehalne-rost je plačilo sveta! Fanika je Vitomiru iz-javila, da ga ne mara. In ker neresče običajno ne ostane sama, se ji rada pridruži le druga. Vitomira so odpustili iz službe. Ker ni imel več denarja, je kradel doma. Toda Faniki tudi to i omehčalo srca. Vse prošnje ubogega Vitomira so ostale bob ob steno in končno se je v obupu zastru-pil. Prepeljali so ga v bolnico in je upati, da okreva. Oh, ta Fanika!...

Iz Ljubljane.

— **Odbor društva za goštev treznosti** v Ljubljani, vabi na II. redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 25. tm. v poslopju državne reznice v Ljubljani, v geometrični risalnici, I. nadstropje (vhod z dvorišča) s sledečim dnevnim redom: 1) pozdrav, 2) poročilo predsednika, 3) poročilo blaginjak, 4) poročilo revizor-jev, 5) spremembe pravil, 6) pravila za po-družnice, 7) volitev novega odbora in revizor-jev, 8) slučajnosti. Gostje in prijatelji treznosti gibanja dobrodošli. 223/n

— **Akademični klub montanistov** prire-di 31. januarja 1925 tradicionalno rudarsko svečanost »Škok preko koze« pod pokro-viteljstvom gosp. dr. Gregor Jerjava, mini-stra za šume in rudnike. Letošnja prireditelj se vrši popolnoma odgovarjajoče zahtevam

tradicije, torej v ozkem rudarskem krogu, v odsotnosti dam in publike sploh, kar naj bi vzeli omenjeni blagohotno na znanje. Skokov odbor. 228/n

— **Občni zbor pevskega društva »Sava«** se ne vrši danes, v nedeljo, kot je bilo jav-ljeno, pač pa se preloži vsled nepričakovanih ovir na nedoločen čas. 223/n

— **Vplačilo točnice takse po tarif.** post. 12 za prvo polletje 1925. Generalna direktna posrednih davkov v Beogradu je s svojim odlokom z dne 13. januarja 1925 št. 1321 odredila, da morajo taksi zave-zanci vseh onih primerih, kjer se od-mera točnice takse za I. in II. polletje 1925 ni izvršila — plačati takso za I. polletje 1925 v izmeri, kakor jim je bila odmerjena za leto 1924 in sicer najkasneje do 31. la-nuarja 1925 pri dotičnih davčnih uradih, katerim je naročeno, da vposloje v poštev prihajajočim zavezancem v svrhu vplačila poštno — čekovne položnice.

— **Pogrebno društvo Marilne bratov-**ščine je imelo svoj občni zbor v nedeljo dne 11. tm. v navzočnosti velikega števila svojih članov. Občni zbor je soglasno skle-nil, da se letošnja članarina pobira za vsa-kega člana po 30 Din in to od 1. februarja naprej. Dalje je občni zbor sklenil, da se tudi otroci stari 8 let sprejemajo. Uradne ure bodo od 1. februarja do 30. aprila vsa-ko nedeljo od 2.—4. popoldne, od 1. maja nadalje pa vsako prvo nedeljo v mescu, kjer se bodo sprejemali novi člani in dajala vsa polasnina. Odbor. 219/n

— **V društvu »Soča«** v Ljubljani se vrši črnes v soboto 24. tm. pri »Levu« »Svetosavska proslava«. Ta večer predava g. prof. Zrabičič o Sv. Savi, njegov po-men za kulturo pri Srbih in Jugoslovenih sploh. Na to sledi prosta zabava pri kateri svirajo primorski mandolinisti. Pričetek ob pol 21. Vstop prost. 217/n

— **Preklic.** Občni zbor ženske sekcije Mestne Orjune Ljubljane se vsled tehni-čnih ovir ne vrši dne 25. t. m., temveč v četrtek dne 5. februarja ob 15. uri v Zvezdi. 230/n

— **Drustvo drž. polic. nameščencev** v Ljubljani ima redni letni občni zbor v po-nedeljek 26. in torek 27. tm. Privrkat ob polu 16 v sobi skupne kuhinje za prvi služ-be prosti tečaj, a v torek pa ob polu 20. v salonu kavarnar »Leon« Kolodvorska ul. 29. kamor se vabilo osobito upokojeni čla-ni. Predsedstvo. 216/n

— **Vstopnice za lovski ples** se dobe v predprodaji v trgovinah I. Kette, Aleksan-drova cesta, »Elite«, Prešernova ulica, Brez-nik & Frisch, Stritarjeva ulica, Anton Schuster. Mestni trg. Cena 15 Din. 204/n

— **Redni občni zbor** združbe rokodel-skih in sorodnih obrtov v Kranju se vrši v nedeljo dne 15. febr. tl. (15. svečana) ob 8.1/2 v mestni dvorani. 212/n

— **Marionetno gledališče Češkoslov.** Obce v Ljubljani, Narodni dom, igra v ne-deljo dne 25. t. m. »Marbucel«. Začetek ob 17. uri. Vstopnina prostovoljna. 229/n

— **Veliki tehniški ples** dne 3. februarja v veliki dvorani hotela »Union« v prid stro-kovni knjižnici »Akademskega društva ju-goslovenskih tehnikov« v Ljubljani. 220/n

— **Strokovna organizacija natakarjev** v Ljubljani naznanja, da se vrši redni ples v sredo, dne 4. februarja 1925 v dvorani »Kazine« oziroma v vseh prostorih »Zvez-de«. Za mnogobrojno udeležbo se priporoča odbor. 226/n

— **Vsi prizadeti, tudi oni z čežele,** se opozarjajo na obširno zasnovano akcijo, da se zbero vse maske celnega predstava na »Velikem pustnem korzu« v Ljubljani na pustno nedeljo dne 22. februarja v veliki dvorani hotela »Union«. 232/n

— **Pevsko društvo »Slovec«** sprejema nove pevce, ki imajo lep mehak glas in dober posluh. Posebno dobro došli s teoretično predizobrazbo. — Zglasijo se naj vsak torek, sredo in četrtek ob osmih zvečer v društvenih lokalih v »Narodnem domu«, I. nadstropje, levo. 208/n

— **III. Primorski ples,** ki ga prirede akademiki iz Primorja, se vrši na pustno so-boto, dne 21. februarja 1925. v Narodnem domu. Bratska društva prosimo blagohot-nega vpoštevanja. Odbor. 233/n

— **OR-JU-NA** v Soštanju priredi dne 1. februarja v Sokolskem Domu predpus-tno vseščio z bogatimi zabavnimi vsprepor-din plesom, na katero že danes opozarja o-sednjo organizacijo s prošnjo za obilen po-set. 225/n

— **Vlom pri Andreitu.** Poročali smo včeraj, da je bil izvršen v pisarniške pro-store tovarne mesnih izdelkov Andreito na Viču drzen vlom. Vlomilci so udri na dvo-rišču šipo ter se skozi okno splazili na hod-niki. Pisarno so odprli z vtrihom, nakar so se spravili nad težko železno blaginjo, ka-tero so navrtali. K sreči je lastnik zvečer pobral iz blaginje vso gotovino in tako je bil plen, ki je padel svedrovcem v roke, zelo pizel. V blaginji se je nahajalo samo pet dolarjev, par lir in nekaj čeških kron. Svedrovci so odnesli tudi več milijonov nemških mark, katere so očitvidno smatrali za dolarje. Kakor doznavamo naknadno se vlomilci odnesli pri Andreitu 1 petdolarski bankovec, 14 lir, 1 uro, vredno 350 Din, 1 tula uro, vredno 500 Din, 1 zlato držalo, vredno 300 Din; 344.000 avstr. kron; 955 Din gotovine, eno puško trocvetno, vredno 3000 Din, eno raglan suknjo vredno 400 D in 1 sivo suknjo, vredno 1350 Din. Škoda je krita z zavarovalno. 222/n

— **Tatvine.** Josipu Strojčkovcu je bila iz podstrešja hiše št. 231 v Novem Vodma-tu odnesena razna posoda v vrednosti 1520 Din. — Neznani tat je odnesel gostilničarki Mariji Kinc iz Novega Vodmata 83 cel-škal namočeno perila. Škoda znaša 200 Din. — V skladišče mesarja Antona Nova-ka na Mesarski cesti št. 4 je bilo vlom-ljeno 22. tm. in je tat odnesel 24 kg slan-ine ter 10 kg svežega svinjskega mesa v skupni vrednosti 1000 Din.

— **Policijske ovadne.** Včeraj so prispe-le na policojo sledeče ovadne: radi tatvine 2, vroma 1, cestnopolice, reda 5, prek vrče-nja pol. ure in zglaševalnih predpisov 1. Zavezitev carinskega šola med Francijo in Nemčijo.

— **V smeteh,** ki so jih mestni smetarji pobirali v petek teden, sta našla dva ključa (očividno od vožnih in stanovanjskih duri). Dobila se v upravnistu St. Naroda. — **Sadni sok** najbolj kipe, kadar jim primešate Radenske vode! 87/n

— **Medicinski ples** se bo vršil dne 12. fe-bruarja v veliki dvorani »Uniona«. 118/n

— **Bolni na železcu,** črevesu, jetrih ter na mehurnem kamenu ter slatenični dose-žejo z rabo grenčice »Franz-Josef« redno prebavljanje. 3623

— **Od Ministristva za trgovino** I. obrt konces. krojna šola. Židovska š. prične s 3. februarjem pomladi tečaj za krojače, ši-vilje in nešvilje. Poučevali se bodo naj-modernejši spomladni modeli po najmoder-nejšem kroju. Kroj je preizkušen, priloža brez polzkušnje in se ga lahko tekom te-čaja tudi dame za svojo uporabo pridijo. Učencem z čežele se preskrbi znižana vož-nja na železnici. Vpisovanje od 25. t. m. vsak dan od 8. do 12. in od 7. ure zvečer. Razpošiljanje najmodernejših krojev z natančnim podukom. 231/n

Iz Celja.

— **Občni zbor Celjskega Sokola** kega društva v Celju se je vršil v četrtek ob mnogobrojni udeležbi članov in članic v mali dvorani Narodnega doma. Starosta dr. Hrašovec je otvoril občni zbor ter v svojem nagovoru orisal delovanje in razvoj društva v minulemu letu v telovadni-ci, na zletih, na kulturnem in prosvetnem polju. Spominjal se je tudi v minulemu letu umrlih članov, katerim so navzoči zakli-cali »Slava!«. Brat Jože Smertnik je pozdravil navzoče v imenu Školske župe celjske ter želel Celjskemu Sokolu napred-ka tudi v bodoče. Tajnik je nato predal zapisnik zadnjega občnega zbora ter podal tajniško poročilo za minulo leto. Blaginjak je poročal o blaginjskem stanju. Dohodki društva so znašali Din 135,337, izdatki isto-toliko, društveno premoženje znaša dinar-jev 35.731,18. Sledil ste nato poročili načel-nika in načelnice. Društvo šteje 459 čla-nov in sicer 310 članov in 149 članic. Nato sta oddala svoji poročili še gospodar in načelnik kulturno — prosvetnega oddeska. Ustanovili se namerava po poročilu brata staroste fond za zgradbo Školskega do-ma v mestu Celju, na katerega bo moralo društvo prej ali slej misliti. Pri volitvah je bil izvoljen za starosta dr. Milko Hrašovec, za podstarosta Josip Kramar, za načelnika Anton Grobelnik, za na-čelnico Marica Černejeva ter ostali od-bor. Obravnava se se nato še slučajno, makar je oziropo uspeši občni zbor za-ključen.

— **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 26. t. m. predava g. prof. I. Orožen o temi: »Tipične razlike človeške duševnos-ti.« Vstop dovoljen tudi nečlanom.

— **Smrtna kosa.** V bolnici je umrl tr-govski sodrnik g. Alojzij Kukovec, star 68 let.

— **Nočno lekarniško službo** ima ta te-den lekarna »Pri Orlu«, Glavni trg.

— **Direktna državni železnice** v Ljub-ljani zastopila Celje. Pišejo nam. Celjski industrijski in trgovski krogi so po lastnih iniciativi in sporazumno z generalno direk-cijo carin v Beogradu na svoje stroške zgradili najlepšo carinsko poslopje v Slo-veniji, splojeno z železniškim tnom, na ka-terem je prostora za najmanj 30 vagonov. To poslopje po ugovoru pripada po pretek 21 let brezplačno državi. Mesto da organi državnih oblasti takošno privatno podjetje podpirajo, je direktna drž. železnice v Ljub-ljani brez vsakega poviada izdala naredbo po kateri se smejo na postaji Celje ocar-niti samo one izvozne pošiljke, ki so pre-dane v prevoz na postajah Celje-Dravo-grad-Meža, odnosno one uvozne pošiljke, ki so namenjene za te postaje to pomeni za postaje ki ležijo na progi v Savinski dolini. S to naredbo je odpravila ocarinjenje poš-iljk za one postaje, ki leže ob progi Celje-Maribor, odnosno Celje-Ljubljana. Ta po-stopek je ne samo (vidi člen 61 car. zak.) nezakonit, nego s tem so oškodovani vsi trgovski krogi kateri želijo ocariniti pošilj-ke v Celju. S to naredbo favorizira v glav-nem carinske posrednike v Ljubljani in Ma-riboru. Promet se je v zadnjem času v Cel-ju zelo omejil in je minimalen, tako da dir-ž. železnici ni imela nikakega razloga iz-dati to naredbo. Trgovski krogi v Celju se obračajo tem potom na direktno drž. želez-nice v Ljubljani s prošnjo, da omejitev ocar-injenja v Celju odpravi.

Iz Maribora.

— **Narodno gledališče** v Mariboru. Napovedano gostovanje članov ljubljanske-ga Narodnega gledališča gospe Sarčevce in gosp. Kralja, ki nastopita v Nicodemje-vi duhoviti tridejanski komediji »Zora, dan, noč« se vrši nepreklicno v torek 27. tm. Z ozirom na vseh, ki sta ga ta dva odlična člana doživela v Ljubljani, je zanimanje mariborskega občinstva zelo veliko. Obeta se nam torej lep gledališki večer.

— **m Odstop g. Alljančiča.** Na zadnji odborovi sedji »Društva stanovanjskih na-jemnikov«, ki je bila v četrtek zvečer, je dosedajni predsednik Alljančič demisijski-ral. Začasno ga namestuje g. Škof. Alljan-čič je torej z uvedbo politične v društvo doživel popoln fijasko.

— **m Zima.** Včeraj zjutraj je prišliln v Mariboru hud mraz in topolmer je kazal 9° C pod ničlo. Čim se je gosta jutranja megla razpadla, je nastal lep solnčen dan.

— **m Zasačen (thotapee).** V večernem vlaku Trst — Dunaj so carinski organi na-šli v četrtek kovčec, napolnjen z vitihotap-ljenim cigaretnim papirjem, ki je ležal v oddelku III. razreda. Seveda o lastniku ni bilo sledu. Kontrolni organi pa so osumili dva moža, ki sta

Gospodarstvo.

Nashe poljedelstvo in porast dinarja.

V »Trgovinskem Glasniku« je izšel zanimiv članek, ki razmotriva položaj našega poljedelstva v zvezi z nepričakovanim porastom dinarja. Problem je tem večje važnosti, ker občutijo vsako finančno perturbacijo v znatni meri tudi poljedelci, ki so v naši državi med producenti v ogromni večini.

Če predpostavljamo, da se porast dinarja do predvojnne vrednosti izvrši v enem ali dveh letih, imamo v tej prehodni dobi dve letini. To je doba, v kateri bi mogli poljedelski pridelki pretrpeti znižanje vrednosti do gotove meje, ali ne vsi naenkrat. Znano je, da porast dinarja takoj vpliva na poljedelske pridelke, kakor tudi na ostale produkte, določene za izvoz. Kmalu pa se pozna porast dinarja tudi na poljskih pridelkih, določenih za razpečevanje v državi. Odstotek porasta dinarja ni enak odstotku znižanja vrednosti poljedelskih pridelkov, kar velja za izvoz in domačo konsumacijo. Včasih se zgodi, da je odstotek porasta dinarja večji nego znižanja vrednosti poljedelskih pridelkov. Lahko sta pa tudi oba odstotka enaka. Vse je odvisno od tega, da li gre porast dinarja postopno in v skladu z mednarodnimi cenami poljedelskih pridelkov. Lahko se zgodi, da dinar skače, obenem pa skačejo tudi cene na mednarodnem žitnem trgu. Sličen slučaj imamo sedaj. Dinar skače, z druge strani so pa proti pričakovanju poskočile tudi cene žita. Tudi če bi dinar poskočil še za 20 ali 30 odstotkov, bi cene poljedelskih pridelkov padle kvečjemu za par odstotkov. To je odvisno od velikih količin žita, s katerimi razpolaga naša država. In od neznatnih zalog, ki jih imajo konkurenčne države in države, kamor izvažamo žito. V tem je tudi vzrok, da se drže pri nas navzile porastu dinarja relativno visoke cene žita. Vse to velja za običajni porast dinarja.

Če bi pa dinar poskočil tako, da bi v enem letu dosegel predvojno vrednost, bi imelo to za posledico relativno naglo padanje cen poljedelskih pridelkov. Razlika med vrednostjo dinarja in cenami žita bi bila v tem slučaju samo ta, da bi poljedelski pridelki ne mogli doseči predvojne vrednosti, ker so cene na mednarodnem trgu neprimerno višje. Poleg tega bi poljedelec ne občutil nobene škode vsled padca vrednosti teh pridelkov, če bi Narodna banka odplačevala dolgeve v času, ko je poljedelec že prodal svoje pridelke. Taka valutna politika bi se poznala šele pozneje, ko bi se občutilo v gospodarstvu znižanje števila novčanic v obtoku in bi bilo povpraševanje po dinariu večje. Zato bi morala Narodna banka voditi svojo valutno politiko tako, da bi imelo poljedelstvo minimalno ali na sploh nikake škode v prehodni dobi, ko se približuje dinar zlati paritetu. Seveda bi morali biti naši poljedelci o vseh finančnih in valutnih dogodkih dobro poučeni, da bi ne držali neprodanih pridelkov.

Glavna stvar je torej, da lahko predvidimo iz sedanjega valutnega provizorija v režim zlatega dinarja, ne da bi imeli pri tem občutno škodo poljedelci, ki tvorijo štiri petine producentov v državi. Valutna politika v tej smeri ima za posledico še druge odredbe, ki se tičejo neopredelnih, zlasti na posrednih davkov. Zato bi morala biti vlada z zakonom pooblaščen, da po potrebi zniža davčna bremena in druge javne davke. Ne moremo si namreč misliti, da ostanejo v veljavi sedanje raznovrstne davke, bodisi državne ali kakršnekoli, zlasti pa ne posredni davki, okrajne,

sreške ali občinske doklade, če poraste dinar do deset švicarskih frankov ali pa doseže celo zlato pariteto.

—g Trgovino z devizami in valutami je dovolilo finančno ministristvo mednarodni trgovski banki v Vel. Bečkereku, Trgovski banki d. d. podružnica v Plju in Kamniku ter Okrožni banki d. d. v Nišu.

—g Stanje Narodne banke. Po poročilu Narodne banke se je obtok novčanic od 8.—15. tm. zelo znatno znižal in sicer za 97.572.320 Din. Znašal je samo 5.877.033.850 Din. Istočasno je oslabljena bančna kovinska podlaga za 7.401.700.39 Din. Posojila izkazujejo — 27.705.199.52 Din in znašajo 1.427.929.084. 52 Din.

—g Zaščitna carina na poljedelske stroje. Po inicijativi poljedelskega ministra bo sklicana baje v kratkem anketa, ki bo razpravljala o uvedbi zaščitne carine na poljedelske stroje.

—g Sezonsko obračunavanje trošarine. Na zahtevo pivovarniških podjetij je centrala industrijskih korporacij v Beogradu zahtevala od generalne direkcije neposrednih davkov, da pivovarnam dovoli obračun trošarine za celo sezono, t. j. za 5 mesecev.

—g Spoj Savske doline z glavno prometno progo državnih železnic v Ljubljani. Celjska mestna občina je naprosila svoječasno glavno ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani, naj se zveže doline Save z glavno prometno progo, da bi imelo prebivalstvo Celja in sosednih občin boljše zvezo. Železniško ravnateljstvo je to prošnjo odbilo. Celjska občina bo imela to vprašanje v evidenci in upamo, da bo njena upravičena prošnja slednjič uslišana.

—g Fundiranje poljskih dolgov na Anglijskem. Anglijski listi poročajo, da so pogajanja za konsolidacijo poljskih dolgov otekle ugodno po boljših obveznostih, kakor jih je nudila Amerika. Poljska vrne kapital tekem 15 let po 5%.

—g Nemško-francoska družba v Parizu. Ustanovila se je akcijska družba za izdelovanje in prodajanje jeklenih predmetov kakor tudi za kupčije s premožom in derivati. Temeljna glavnica znaša 1,5 mil. frankov.

—g Monopoli na soli je uveden v Češko-slovaški od 1. januarja 1925. dalje.

—g Za velik nakup lesa in drv v Rumuniji se vodijo pogajanja med nekaterimi rumunskimi trpečarji in nekaterimi angleškimi finančnimi skupini. Dogovor je bil sklenjen pred kratkim in z izvozom ogromne množice lesa in drv se prične te deli.

—g Telefonski promet v Italiji v privatnih rokah. Italijanska vlada odstopa telefonski promet privatni industriji. Promet je razdeljen v šest cen. Štiri se odstopijo italijanskim družbam, glede pete še nobene sklepa. Šesta cena obsega mednarodno in internacionalne črte. Za te je določen obrat potom državnega podjetja. Javnost pričakuje od privatnega obrata temeljito moderniziranje in poboljšanje telefonske službe.

—g Porast dinarja in naša industrija. V dunajskem gospodarskem glasilu »Die Börse« poroča zagrebški dopisnik o porastu dinarja in o njegovem vplivu na industrijo. V dopisu pravi, da bi se morala naša industrija preorientirati na zlato valutno in tej valuti primerno preurediti svoje finance, ker bo sicer industrija največ trpela od sličnih dinarskih izprememb. Če dinar skoči, se dvignejo s tem dolgovl indurije, češ vsega ne vzdržijo.

—g Zakaj so se prekinili trgovski pregovori z Avstrijo? V prvi vrsti radi novih postavk avstrijskega carinskega tarifa, ki se nanašajo na naše poljedelske proizvode. S temi carinskimi tarifi je torej Avstrija udarila naše poljedelstvo, predvsem pa izvoz žita. Naš izvoz v Avstrijo znaša 30—40% našega celokupnega izvoza. Po drugi strani pa je tudi Jugoslavija oblikovala visoke zaščitne postavke za svoje industrije, kar zopet ni prav Avstriji, ki bi si rada osigurala nekako monopolno uvozno stališče za industrijske proizvode v našo državo. Nova pogajanja bodo morala izravnati ta nesoglasja.

—g Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 26. januarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani glede dobave 2500 vrc iz lute za cement 50 kg vsebine. Natančnejši pogoji so na

vzlogled pri ekonomskem oddeljenju tega ravnateljstva. — Dne 4. februarja t. l. pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave inventarskih predmetov in pohištva v vrednosti 300.000 dinarjev. — Dne 9. febr. t. l. pri ravnateljstvu drž. železnic v Zagrebu glede dobave bakrenih cevov. — Dne 10. februarja t. l. pri ravnateljstvu drž. železnic v Zagrebu glede dobave bakrene žice in bakrenih obročev; pri ravnateljstvu drž. železnic v Sarajevu glede dobave smrekovih desk. — Predmetni oglasi v natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g Dobave. Ravnateljstvo držav. železnic v Ljubljani sprejema do 30. januarja t. l. ponudbe glede dobave 600 komadov zavornjakov iz sive litine tipa IV. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 15. februarja t. l. ponudbe glede dobave 2000 kilogramov olja za mazanje jarnjskih vozov. — Dne 15. februarja t. l. se bosta vršili naslednji ofertalni licitaciji: pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave bakrenih sten in plošč; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 1.950.000 m pločevinastih spoj. — Predmetni oglasi v natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Sport.

Smučar - vojak.

Kot smučar-vojak, krmar smučar-vojaka, v katerem so bili tudi slovenski smučarji vojak in s katerimi sem v svetovni vojni užil vse sladkosti in bridkosti smučarstva, ne v lastnosti v vladnega »golevskega« sportnika, temveč v težki vojni službi na frontah, po neskončnih ledenih Orljerih, ledenega Adama, na strmi Presanelli, osvobodnem Passubiju, na snežnih rebreh Karnijskih alp ter močnemu Hochkönig, pozdravljam iskreno našo prvo slovensko sportno knjigo »Smučarje, srčno delo svojega pisarja R. Radjura, takisto smučar-vojak.

Pozdravljam to knjigo, ki je sedaj, ko se prične veščanje in organiziranje prve smučarske ednice naše dične vojske.

Ne bom govoril o jeziku, o gramatiki, o slikah, o vezavi, o številni strani knjige »Smučarje«, saj je o tem že izšla od našega smučarskega rednika dovolj obširna kritika. O solonosti knjige in je bilo tudi z drugih strani o zgolj literarni vrednosti že dovolj laskavo poudarjeno, da je delo priporočljivo. Moja želja je, da izpregovorim z eno smučarsko tehniko in kar je o tem v zvezi.

Pri študiju »Smučarja« opazim skozinok, da tovariš Radjura pozna svojo stroko in da je tu doma. Vidim tudi, da ni naredil samo enostranske, le ene šole, temveč pozna v detaljih tako Zdravsko, kakor tudi Bilezijsko tehniko in tudi deloma norveške dobre strani. Njegova tehnika, ki nam jo tu v zelo poljudni obliki predloži, je ona kombinirana alpsko-norveška tehnika, ki se je ne doleči smučarji vojniki polovica kot najbolj praktična za težke alpske svet. Škoda, da pisatelj pri uvodu v tehnični del knjige ni kratko o tem kaj pripomnil. Je pa malo prehitro smučar kar v sredi smučarskega življenja. Prepričan sem, da bo pri drugi izdaji ta mali redostek radevolje upoštevano.

Preko zadostnih opisov smučarske opreme in snega pride avtor na osnovni del smučarske tehnike, to je početne vaje, na katere je položil posebno pažnjo, ker pač vé, da brez elementarne podlage nikdar ni mogoče dober, povsod siguran krmar. Sestava teh početnih vaj in njih razlaga, umiliva tako smučarju novincu, kakor že izkušenemu krmarju, je najboljši dokaz o temeljiti smučarski naobrazbi in praktičnosti našega pisatelja. Ko preučujemo razporedbo teh osnovnih vaj, ki se vrstijo druga za drugo na kratko, precizno in pravilno opisane, vpoštevajoč počasno rastočo zmoglosti novince in ko čujemo ta kratka novela, ki vsebujejo v sebi ono moč, disciplino, ki je pogoj za novince, da postane dober krmar, ki krenje v smučarju vztrajnost, zavest in dolžnost do svojega smučarskega tovariša, vidim, da tiči v mojem tovarstvu še vedno nekaj vojaške krvi in plod njegove dolgaletne prave in izkušnje iz mnogih vojaških kurzov in odločkov, v katerih je deloval kot smučar-vojak pred vojno in pa med vojno na fronti.

Posreben omeniam iz osnovnih vaj početne, početne, početne vaje in početne vaje, te početne vaje, ki so elementi umetnega smučanja in ki so ravno mnogim našim smučarjem še precej neznani.

Zaključna slika osnovnih vaj, prered smučarja preko običajne zapreke — pleta, zelo dobro karakterizira simbolično prehod od osnovnega k umetnemu drsanju.

Preučimo umetno smučanje v knjigi, najdemo tudi v tem poglavju ono precizno izražanje in opisovanje vsake posebnosti giba. Predvsem natančno in obširno je obdelan pluzni zavor, ki je ravno za naš alpski svet velike važnosti. Zalibos, se ravno ta zavor s strani naših slovenskih smučar-

jev omalovažuje, češ, da to ni posebno elegantno gibanje in se vsled tega predvsem favorizira le telemark kot izraz smučarske elegancije. Res je, da je efekt telemarka vse bolj učinkovit za oči, kot pa pluzni zavor, toda kaj koristijo vsi telemarki, kadar ni pravega snega in če niso sigurni in končajo s padanjem in s tem spojeno ustrujenostjo.

Kot dolgoletni smučar-vojak imel sem hašo tozadevno premeno prilike spoznal, kako neprecenljive koristi in važnosti je sigurnost v pluznih zavozih za vojaka na smučeh, ki oborožen, porajveč tudi zelo otvoren krmari v nepoznanem zimskem svetu, ne morda sebi v zabavo, temveč v zelo resnih položajih pri dohodu donovine.

Dobro bi bilo, da bi se torej ravno temu važni posvetilo pri dohodu veščah naš smučarske ednice vso pažnjo, kakor je sigurnost, ki jo smučar-vojak bo mogel koristiti, ne pa on, ki bo posmehal naše »Pikarice«, katerih specialiteta je po poskusnem teletarku vedno znova obsejati na svoji »Piki«.

Če to poudarjam, je upravičeno, kajti smučar-vojak mora pod vsakimi, pod še tako težkimi okolnostmi ostati sigurn in vztrajen. V vojni, se ne bo vprašalo, jeli so zavori elegantni ali ne, pač pa če sigurno drže.

Tudi med vrstami vojaško omenjenih kristijanov in da je prednosti pred telemarkom (za zavoro) s strani avtorja mi je zelo všeč. O »Piki« samih, ki so že čisto sportne »znajke«, je pisec dovolj na kratko orisal v svoji knjigi vse faze umetnega skoka, ki pa je in ostane vedno individualen alen za vsakega posameznika skakalca. Vojaka smučarja interesirajo le prečni in mali skoki, in če to le za uporabo v posebnih terenih in posebnih bolj redkih momentih.

Na koncu knjižice navaja avtor ponovno vse dobre lastnosti treznega smučarja, le še premalo podčrta dolžnost smučarja do svojega tovariša in na disciplino.

Vse razpored vsebine te knjige — do tega zaključka prihajam — je nekak pravilnik za vzgojo pravih dobrih smučarjev. Vidi se, da je avtor zbog svoje sistematizacije smučarske vojaške vzgoje izdal nekaj program svoje metode.

Obzrlum le, da se haš njega, ki bi bil med prvimi počinčan k delu za vzgojo smučarske ednice naše vojske, ni pridobilo za sodelovanje pri organizaciji naše prve vojaške alpske ednice.

Niš zato, drugi smučarski vojniki! Dobro si oraj in dobro zasejal. — Zvest, da si s to knjigo osvojili srca mnogih smučarjev-vojakov, nai ti bo majhna zahvala za tvoje delo. — M. Sinkovec.

Napredovanje letalstva.

Kako zelo napreduje letalska tehnika, najbolje razvidimo če primerjamo glavne rekorde o novem letu 1923 in 1924.

Hitrostni rekord se je dvignil v tem času od 429 km na uro (amer. poročnik Williams) na 448 km (francoski vojaški letalec Bonnet), torej za 4,5 %.

Rekord trajanja poleta od 36 ur 4 min. (Američana Kelly in Mac Ready) na 37 ur 59 min. (Francoska Coupet in Drouhin), t. j. za 6 %.

Višinski rekord od 11.145 metrov (Sadi Lecointe) na 12.066 m (Callizo), prirastek 8 %.

Za vodna letala (hidraviljone) je prišel hitrostni rekord od 280 km na uro (Passaleva) na 308 km (Cuddihy), prirastek 9 %.

Razdaljni rekord se je zvišal od 1275 kilometrov (Schur) na 1600 km (Wead in Price) torej se je zvišal za 40 %.

Višinski rekord vodnih letal se je povzpeli od 5535 m (Laporte) na 8980 m (Sadé Lecointe), torej znaša prirastek celih 60 %. Lahko bi se navedli celo vrsto drugih in tudi spremembe ki se tičejo napredka motorjev, drugih letal, pripomočkov in oblik letal, toda navedene številke najbolj govorijo. Zanimivo je tudi, da Francija še vedno prednjači na polju letalstva in da je večina rekordov v rokah Francozov.

Prorokovati je težko, tudi v letalskih zadevah, toda pričakovati smemo, da bodo letos omenjeni rekordi za precej prekorajeni.

— V nedeljo, odnosno v soboto se vršita dve zanimivi nogometni srečanja in sicer si stoje nasproti na Dunaju Gradjanski ter Wacker, v Zagrebu pa nastopi dunajski Rapid proti Concordiji ter Haški. Za obe srečanja vlada med sportnimi krogi velika zanimanja.

— Kolesarsko in motociklistično društvo »Sava« v Ljubljani vabi g. športnike, kateri nameravajo društveno obleko naročiti, katera se lahko plačuje v obrokih, naj se udeležijo jutri v nedeljo širše odbojorve seje, ki se vrši ob 14.11. v gostilniških prostorih g. Kavčič, Privoz 4. Odbor. 227/n.

— Tom Gibbons, glasoviti ameriški bokser srednje teže, je zahteval za nastop proti Firpu, argentinskemu kolosu, 75.000 dolarjev odškodnine.

— Wasserfall, znani back Haška, odide v Beograd, kjer nadaljuje študije. Kakor čujemo je Vidmajer, član ljubljanske lirtje, ki odpotuje danes v Zagreb, prijavil svoj vstop k zagrebški Viktoriji, za katero znači ta pridobitev precejšnje ojačenje.

— Rapid, ki gostuje kot je omenjeno v Zagrebu, nastopi v torek proti jugoslovanskemu teamu, ki je določen za reprezentanco proti Južni Italiji. V nedeljo se vrši tudi medmestna tekma Sevilla-Budimpešta.

— Zmaga Madžarske nad Italijo in madžarski parlament. V madžarskem parlamentu je povzročila zmaga ogrskega teama nad italijanskim veliko navdušenje. Prosvetni minister Klebersberg, ki je velik pristaš nogometa, je v parlamentu izjavil, da je madžarsko moštvo vsled svoje zmage napravilo madžarski naciji veliko čast in zato je odredil, da imajo madžarska poslatništva v inozemstvu podpirati moštvo v polni meri.

Skolstvo.

— Društvo za zgradbo sokolskega doma v Siski ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 25. januarja t. l. ob 14. v sokolski telovadnici. Članstvo naj se polnoštevilno odzove. Odbor. 218/n.

— Ljubljanski Sokol opozarja svoje članstvo na razposlano okrožnico in pozivlja vse one člane in članice, kateri doslej še niso nakazali enkratni prispevek Din 20 za sanacijo Jug. Sok. Saveza, da to brez odlašanja storo. Zdravo! Odbor. 213/n.

— Sokolsko društvo v Šostanju vabi na svoj redni občni zbor, ki se vrši v petek 30. tm. ob 8. zvečer v Sokolskem Domu. — Izra »Revček Andrejček« se na splošno zahtevno ponovi, in sicer, ker je dvorana ob drugih dnevih že oddana, v nedeljo, dne 15. februarja ob 3. popold. 224/n.

— Sokolsko okrožje Ljubljana I. II. redni občni zbor okrožje se vrši v nedeljo 1. februarja 1925 ob 9. dopoldne na Taboru. Dnevni red običajen. Okrožno vodstvo. 221/n.

— »Naš Sokol« ki Doma. Izšel je vestnik odseka za zgradbo Sokolskega doma v Mariboru. Vestnik, ki je izšel pod naslovom »Naš Sokolski dom«, ima sledečo vsebino: A. J. Naš Sokolski dom; F. Maler: Delo za Sokolski dom; M. Kovačič: Sokolski dom — prosvetni dom; poročilo o občnem zboru in B. Milost: Iz naše uprave.

Vladimir Levstik:

Kako je Bog ustvaril svet in kako ga je vrag popravit.

(Po klinopisih učenega Nabuklobasarja.)

»V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo. In zemlja je bila prazna in prazna in tema je bila brezdnom in Duh Božji je plaval nad vodami...«

To se pravi, bil je kaos. Kaos pomeni zmešnjavo. Takšno zmešnjavo, da Gospod Bog pogosto ni vedel, kam je založil lulo in kam tobak. Zato se je iznenada odločil, da dovrši pričetno delo in obudi mnogoličje, ki je spalo v širni brezkrainosti njegovega carstva.

Ker v temi ni videl delati, si je najprvo ustvaril dan. Zatem je razpel nad prostranstvom krásno sinitno nebo in ga je obilil z belimi oblaki ter napravil pod njimi morje, da bi se lahko zrcalili v njegovih valovih. Vse to pa je storil edino v svoje plemenito veselje, kakor godec, ki brez namena prebira strune svoje harpe, ali kakor samodrzec, ki ukazuje to in zabranjuje ono, ker je taka njegova najvišja volja in ker se mu takisto zdi...

Cim dlje je ustvarjal Gospod, tem bolj mu je ugajalo in tem veseljeji je bil samega sebe. Šest dni se ni oddahnil: in v tem času je razdelil vode in konno zemljo ter jo pokril s travo, zelenjavo in plodonosnim drevjem; prižgal je zvezde na nebu, da bi ločile noč od belega dne in solnce z luno, da bi svetili zemlji. Napolnil je reke in morja z ribami, mlake z žabami, višave s pticami, goščave z divjačinami, grmovja s kuščarji in možeradi, ozračje z muhami in kožuhe štirinožcev z brzokrakimi bolhami.

Tako je napravil svet, poln lepote in vsakatega blaga. In je spoznal, da bo prijetno živeti na njem. Sklenil mu je tedaj podariti lastnika in uživca. V ta namen je vzel masne ilovice in jo je gnetel na vse načine, zdaj tako, zdaj drugače, ter je dal obliki novega bitja vse, kar se mu je videlo vzor popolnosti. Nato se je sklonil k telesu, v katerem še ni bilo življenja; nastavil je svoja usta na usta neživega stvora in je dahnul vanj dušo od svoje duše in moč od svoje moči.

In glej, telo se je zganilo in je plnilo na noge; pred obličjem Vsevečnega je stal človek, mlad in čil in poln kipečih sokov, neveden kakor priroda okoli njega in lep in srečen kakor bog...

Dočim pa je Gospod ustvarjal, je Duh Teme nevoščljivo lazil za njim in

z zlobo opazoval njegovo početje. Pri vsaki rastlini in vsaki najmanjši živalci, ki je izšla iz božje delavnice, je škripal z zobmi in lomil kremplje in ves nestrpen prestavljal koptila, misleč venomer na to, kako bi jo on drugače napravil. Ko je Bog mesil glino in oblikoval Adama, se ni mogel več premagati.

»Jo! Gospodar!« je zavpil. »Mar mu ne kaniš dati rožičkov?«

»Čemu?« je odvrnil Bog. »Saj ga ustvarjam na svoji podobi, ne po tvoji.«

»In tudi repka mu ne vsadiš?«

»Tudi repka ne.«

»Jejme, jejme, kakšen bo stro-mak brez repka! In hodi naj po tehle nekaznih lopatah? Zakaj mu ne narediš konit?«

»Tebi nič mar. Šepači! Delam ga takega, kakor je meni po godu.«

»Stokrat zališ bi bil s kopti. Ali pa vsaj s parklji, z lenimi črnimi parkelci, kakršne si napravil kozlom in prascein. Daj da ti pokažem, Gospodar.«

Tako govoreč je počenil k delu božjemu, usčenil tu, notegnil ond, pomčkal drugod, in glej ga snaka, preden je Gospod naštel do treh, je on izpremenil bodočega Adama v pravega pravcatega vraga z vsuni vidnimi odlikami.

»Izgubi se!« je vzroil Bog in kresnil hudobca po šapl. »Kdor mu bo dal življenje, mu tudi določi obraz. Čemu se štuliš, ko sam nisi zmožen ustvariti niti najmanjšega kukca?«

Vragu se je pobesil nos in žalost ga je prevzela ob misli, da mu resnično ni dana stvarniška oblast. Da jo ima, kako bi prekosil Gospodarja!

Bog pa je v tem napravljal moža iz ila in mu je vdahnul življenje. In ko se je oziral na okoli in z zadovoljstvom gledal mogoto svojega dela, je spet začutil vraga pokraj sebe.

»Gospodar,« se je cmeril Temni, »ali nisi ničesar prihranil zame? Cisto vse si ustvaril sam? O, kako si neusmiljen, da ne dovoliš meni prokletemu vsaj majhnega, majčkenega poizkusa!«

»Moje delo je popolno,« se je nasmehnul Gospod. »Ničesar ni v njem preveč in ničesar ni v njem premalo. In kakršno je, je dobro. Kaj moreš pridiati dovršenstvu? In s čim bi mogel ti, v katerem ni Dobrega, izpopolniti moj svet, ki ga je zgolj dobrota in smeh-ljaj?«

»Mogel bi ustvariti Zlo!« je šepnil vrag in lokave oči so mu zažarele. »Kaj je Dobro brez Zla, Gospodar? To kar

dan brez noči, mokrota brez suše, zvok brez gluhe tišine... Kako naj človek spozna dobroto, s katero si ga obdal, in kako naj jo ceni, ako ne bo okušal tudi Zla? Zlo je tedaj potrebno in je tako rekoč utemeljeno v tvojem delu; priznal si ga že s tem, da si ustvaril Dobro. A kako hočeš ustvariti Zlo, ti, ki si vir naličizajke dobrote? Iz tebe ne more iziti, kajš Zlo je v meni, ne v tebi. Tvoje delo je tedaj nedovršeno in jaz, tvoj sluga, te zaklinjam zaradi tebe samega: dovoli mi, da ustvarim Zlo, brez katerega ne more biti tvoj svet ne dober ne popoln!«

Gospod Bog se je zamislil. On v svoji dobroti ni prav razumel vraga, kaj hoče. Pojem Zla je bil izvzel iz njegovega bitja in ni si ga mogel predstaviti. Hotelo se mu je zatorej videti, kakšno je, in moledujoči vrag se mu je smilil v svojem obupu.

»Dobro,« je izpregovoril. »Prva beseda, ki jo izrečeš poslej, naj bo beseda stvarjenja. Enkrat samkrat ti je dana oblast, ki vzbuja Nekaj iz Ničesa. Hodi svoja pota, Temni, in ustvari Zlo, da ga vidijo moje oči; le gorje ti, ako ne bo tvoje Zlo v svojem dovršenstvu enako moji Dobroti!«

(Konec prihodnj.)

To in ono.

Govoreči film.

Ni kmalu problema s katerim bi se Sloveštvo toliko pečalo, kakor z govorečim filmom. Kino je bil že splošno izum, ki ni imel jasnega cilja, in zato se hoteli vsi, kdor je stal ob njegovi zibelki, ustanoviti iz njega novo gledališče, gledališče za najširše plasti ljudstva, takorekoč gledališče bodočnosti. V primeri s prejšnjimi enostavnimi napravami, ki so služile kot podlaga za izum, ima kino mnogo prednosti. Kraj, kjer se vrši dejanje, lahko neomejeno menja, nudi vse detalje dramatičnih momentov in najrazličnejše prizore, ki si jih more izmisliti človeška fantazija. Ne dostajalo mu je samo žive besede. Monotonno brnenje aparata in spremljanje na klavirju ali gramofonu je bilo edino zvočno sredstvo, ki je imelo namen za silo predočiti žive oblike. Gledališče pa je imelo živo besedo, ki je bila njegovo najmočnejše sredstvo. Zato so skušali učenjaki spremeniti film v gledališče in dati tudi njemu to privlačno silo. S tem problemom se je pečalo mnogo izumiteljev, med njimi svetovnoznani Edison, Seiber, Messter, Thomayer itd. Prvotno so si pomagali z iglo, ki je proizvajala zvočno silo, kakor pri gramofonu. Ali poleg slabe reprodukcije je imela ta naprava še ta nedostatek, da so se zvoki ujeli z mišično akcijo, samo dotle, dokler ni bilo treba iz filma izrezati pokvarjenih delov. Čim pa so začeli film popravljati, je bilo konec harmonije med zvokom in slikami. Šele proizvajanje zvokov optičnim oz. fotoakustičnim potom je omogočilo popolno harmonijo med gestom, mimiko in zvokom.

Od leta 1918. so se pečali s tem problemom H. Vgt. dr. J. Engel in J. Massolli, ki so uveljavili metodo (trigonofilmi). Čile cilj je idealna harmonija med slikami na platnu in zvokom ki se reproducira zelo jasno in precizno. V to svrhu so omenjeni izumitelji izbrali film, ki je na eni strani luknjice kakih 5 mm širši nego normalni film (širok 25 mm). Na tem robu, določenem za »fotografiranje« zvočnih valov, lovi poseben objektiv, ki prihaja iz posebne žarnice (takozvane Glimmlampe), čije svetlobna intenzivnost se periodično menja kakor je pač značaj zvoka, ki ga vjame slišalo. Tako nastane nebroj črtic, ki vplamejo na stranskem robu filma zvočno. Aparat ima poleg normalne naprave za projektiranje svetlobe še posebno svetilko, ki prenaša fotografske belečke na zvočne valove. Millimeter za milimetrom pada razsvetljeni rob s »fotografijami« zvoka na zelo občutljivo epervoeto zvezano s telefonskim aparatom, ta epervoeta reproducira zvoke. Izumitelji so nadomestili elektrostatično in izumili takozvani statofon, ki je na polju govorečega filma najboljši aparat, kar jih poznamo doslej. Zvočna reprodukcija je tu izredno čista.

Druge vprašanje je seveda, kakšnega pomena je to za umetniško stran filma. Tu je treba ugotoviti, da bi prišla kinematografija v zastoj, če bi se stalno uveljavljali govoreči film. Film ima danes svoje posebne pogoje, ki so napravili iz njega nekaj, kar se razlikuje od gledališča. Film nikoli ne postane gledališče, ali vsaj ne gledališče v tem smislu, kakor si danes predstavljamo. Poleg tega bi izgubil film eno svojih najlepših posebnosti, tj. internacionalni značaj. Naslove posrednih slik je lahko prevedli v razne jezike, nemogoče pa je prevajati živo besedo. Zato bo imel novi izum svoj veliki pomen za znamenite igralce, pevce, virtuoze in politike, čijih govore odnose petje bo mogoče reproducirati po vsem svetu. Edino s tega stališča je treba govoreči film pozdraviti.

Tom Mix.

Pri nas še nismo videli njegovih filmov, katerim sledijo gledalci napeto in z nenavadnim entuzijazmom. Tom Mix je eden najpopularnejših kinogigantov in ljubljence široke mase. Njegov izraziti, skoraj rekel 40 leti obraz, na glavi širok sombrero, za pasom dva revolverja in vedno na člem konjicu — vse to ga izdaja za tipičnega sina divjega zapada.

Mednarodno slavo, kot jo uživa Tom Mix, doseže malokateri njegovih filmskih tovarišev in v njegovi domovini se imenuje njegov številni pristaši »Mixijanci«. Z globokim zadovoljstvom uživa »Mixijanci« mejo, s katerim je Tom Mix nezrečljivo ušel najdivnejšega prerislega lopova, sledi mu napeto v divjih bojih in se naslavlja nad nenavadno vrtolomnostjo, s katero jaše Mix ob globokih prepadih; skratka Mix-ja ne doseže nihče. Tako vsaj ameriška publika, kateri bolne ugađa romanika divjega zapada, kot pa vsak klasični ljubavnik in salonski film.

Tom Mix je v ostalem res fenomenalen igralec. Zanimivo je, da je on eden izmed tistih redkih igralcev, ki se ne udeležuje vseh lumparil in pustolovščin holivudske družbe filmskih igralcev, ne kadil in ne pije, ne zamudi nikdar trenjca ter se vcs dan ukvarja z jahanjem, lovom, boksom, golfom in z baseball-igro.

Čitatelje bo gotovo zanimala tudi kariera tega filmskega junaka. Tom Mix je začel popolnoma slučajno k filmu. Bil je rojen v Texasu kot sin nekakega cowboja (kravlj pastir na konju) in kot 12letni deček je že čuvši ogromno čredo na neki tamošnji farmi. Kasneje je odšel prostovoljno v vojsko ter se izšolal v Virginij Military Academy. Bojeval se je najprej v špansko-ameriški vojni, nato proti Kitajcem v znani boksarski vstaji, kjer je najprej v vroči borbi postal šest sinov nekakega kraljevstva na oni svet, predno je sam težko ranjen obšel. Zdelo se je, da mu je odklenalo za vedno, toda njegova železna narava ni klonila. Odravil je, dah so mu konja in moral je v Texasu preganjati mehiške obsejne bandite. Ob teh priključih se je izkazal za nedosegljivo ga streleca. Kasneje se je pridružil Rooseveltu in ga spremljal na pohodih proti div-

jemu zapadu. Nekega lepega dne pa se je pridružil potujoči cirkuški družini. Rabili so baš enega za produkcijo z lasom in poleg tega je znal Mix še več umetnosti. Odstrelil je od ustnice svojega prijatelja cigare to iz razdalje 50 metrov. Ko so gostovali nekega dne v malem mestecu, le postal na Miza pozoren režiser filmskega podjetja Selig Company in ga angažiral za film. Tom je bil takoj pripravljen in že čez nekaj mesecev se ga je prišlo ime »Lucky Mix«. Sreča mu je bila naklonjena, njegov sloves se je naglo razširil in za Toma so se filmske družbe kar pile. Končno je prestopil k Fox Film Company, kjer se je njegova igralska mimika in prirojena mu divja zapadna spretnost šele prav uveljavila. Fox je zasluzil s Tomom zaklade, a Tom pri Foxu zaklade. Bivši cowboy je danes lastnik vile, posestev in firm in je večkratni dolarski milijonar. Želel bi bilo, da bi se njegovi filmi predvajali kdaj tudi v Ljubljani!

LEV TROCKIJ, bivši ljudski komisar vojske in mornerice, člen revolucionarne vojske sveta in poleg pokojnega Lenina najmarkantnejša osebnost ruske revolucije. — Njegova teza o permanentni revoluciji, ki jo zagovarja v knjigi »Uloki Oktobra« v prilog meščanskim sloves, je bila povod, da se je centralni odbor komunistične stranke odločil za političnega in javnega življenja.

BENITO MUSSOLINI, drugi diktator, programirani antipod Trockija, vedja Italijanskega fašizma, ki je s svojo železno voljo prekril vse razne Italijanske opozicije in vsaj začasno rešil fašizem akutne krize.

Novo lečenje tuberkuloze.

Znameniti profesor fiziologije Charles Ruchet, ki se že dolga leta peča z eksperimenti o lečenju tuberkuloze, je predaval nedavno v društvu pariskih učenjakov o novem načinu lečenja te bolezni, o tako zvanem zornotherapiji. Metoda je zelo enostavna. Gre za poseben način prehrane bolnika. Bolniku je treba dati sok, ki ga dobimo, če sprešamo sveže ali posušeno meso. Ta način je sicer že davno znan, nova je samo metoda uporabe. Ruchet je dokazal s poskusi, ki jih je delal skupaj z M. H. Ricourtom, da pes, ki je surovo meso, ne zloži niti tedaj, če mu vžigamo v kri tuberkulozne bacile. S tuberkulozo inficirani psi se počutijo zelo dobro, če jim dajemo mesni sok. Če pa dobivajo drugo hrano, zlasti kuhano meso, so zelo podvrženi tuberkulozi.

Ni pa tako lahko lečiti na ta način tuberkulozo pri človeku. Človeški organizem bi zelo težko prenesel toliko množino surovega mesa, da bi se poznal njegov učinek na tuberkulozi. Večina ljudi surovega mesa sploh ne more jesti. Če hočemo dati bolniku zadostno množino mesnega soka, je treba mnogo svežega mesa in tako lečenje bi bilo precej drago. Zato je prišel Ruchet na srečno misel, da nadomesti sveže meso s suhim. S sokom od suhega mesa je izleči med vojno v bolnišnici St. André 230 vajakov, ki so bili že zelo izčrpani, tako da je bilo prečakovati vsak bio, da večina podleže bolezni. Nekaj dni Ruchetovega lečenja je zadostilo, da se je začelo njihovo stanje obračati na bolje. Surovo meso se vživali naši predniki, ki so dočakali večino roma visoko starost. Kako dobro vpliva tako meso na organizem, vidimo tudi na mesnem soku, ki ni le dobro sredstvo proti tuberkulozi, nego tudi proti oslabelosti, malokrvnosti itd. Upajmo, da se Ruchetova zornotherapija kmalu razširi in olajša tuberkuloznim težko usodo.

O. S. Mardens

Veruj v sebe!

Prevedel dr. F. S.

Ne odreči se svojim sanjam zato, ker se še morda niso izpolnile ali ker še ne vidiš, da se v kratkem izpolnijo. Varuj svoj sen. Živi v ozačju, ki ustreza tvoji čisti želji in tvojemu silnemu stremljenju. Čitaj knjige, ki oživljajo tvoja stremljenja. Občaj z ljudmi, ki so že dosegli to, za kar se ti še le trudiš, in skušaj uganiti tajnost, kako se jim je to posrečilo.

Ako imaš predstavo ideala, kakor le mogoče živo in ostro, ter si to predstavo verno ohraniš, je to pot k cilju, da se dejansko življenje polagoma predrugači na podlagi tvojega ideala in da se tvoj sen uresniči.

Predno greš k počitku, glej da prebiješ nekoliko popolnoma mirnih trenutkov v samotni. Sedi tiho in premišluj ter se z vsem svojim srcem okleni svojih sanj. Ne boj se sanjati, zakaj ta dar ti ni bil dan za to, da bi ti bil v posmeh, marveč vedi, da se za njim skriva resničnost. Je to božji dar, ki ti je bil dan zato, da bi te obvaroval pred izgubo odločnosti v nesrečah in prevarah.

S tem seveda ne mislim morebitnih prenapetih in minljivih sanj, marveč resnično upravičeno in sveto hrepenenje, ki nam je bilo položeno v srce zato, da bi odvracalo naše življenje od nizkosti in ga dvigalo v svet idealov nad prah in blato te solzne doline.

To je božji dar naših upravičenih želj. Toda ne tiče se seveda le stvari, ki so samo prijetne, nikakor pa ne potrebne, ter se razprši, kakor hitro jih dosežemo, marveč stremi za uresničenjem tega, kar se je porajalo v duši, ko je živela svoje najvišje in najlepše trenutke.

Dokler ima človek le nizek ideal, ostane sam nizek.

To razpoloženje duha, to hrepenenje vročega srca so neprestane molitve, ki jih narava ne prešči. Zakaj v takim osredotočenju duha na eno edino točko se skriva neodoljiva ustvarjalna moč. Naše sposobnosti se na ta način stalno ohranjajo sveže ter se prepri.

Naše misli so podobne koreninam, ki se zarivajo v zemljo splošne energije in privlačujejo k sebi ter posejajo vse, kar služi v to, da bi se izpolnila naša želja.

Ako imamo hrepenenje po življenju, v katerem bi se moglo vse naše sile, ki so nam dane od božanstva, svobodno razvijati, ako čutimo, kako je brez vsega smisla, da je toliko ljudi odpuščanih, še predno je prišla doba, ko bi bili lahko dozoreli, ali ni vse to dokaz, da je neka resničnost, v kateri se izpolnjuje naša hrepenenja nad vse pričakovanje?

Najraznovrstnejše podloge

za vsa oblačila ima v veliki izbiri in po najnižjih cenah

Drago Schwab, Ljubljana.
Krojači dobo poseben posust.

Prevrat v plesni dvorani.

Prevrat v plesni dvorani, ki sta ga povzročila nova ameriška plesna godba in novi plesi, se polagoma končuje. Groteskni in divji koraki s hitrim tempom ter čudnim gibanjem udov so izginili. Na parketu vlada sedaj mir, kajti ples je izgubil svoj divji karakter. V »Leipziger Illustrierter Zeitung« razmotriva prof. dr. Gerhard Fischer o novih oblikah plesa in pravi:

Ples, ki se največ pleše, je foxtrott. Sicer je v toku let večkrat menjal svojo obliko in svoje ime, a je v glavnem ostal isti. Lajku najbolj imponirajo podčne figure in smatra za dober plesalca le onega, ki pleše mnogo figur. Vendar je to pogrešno. Glavno pri vsakem plesu je enostavno, neprisklono korakanje naprej brez vsakega gibanja telesa, samo da je v skladu z ritmom.

Najbolj sličen je foxtrottu »passan double« podreje imenovan »Onestep« ali »Two-step«. Pleše se samo nekoliko hitreje in zahteva mnogo vaje. Pri tem plesu je treba uporabljati majhne korake in pregibe, ki zahtevajo veliko rutino plesalca. Kralj plesa pa je brezdvomno »Tango«. Stari »Tango« argentinca se danes radi svoje fantastičnosti ne pleše več, njegovo mesto pa je danes zavzel »Tango milonga«. Pod »Milongom« razumemo sentimentalne ljubavne pesmi, katere argentinski komponisti vplečejo v plesno muziko. Tango milonga se pleše danes v tempu korčevce in se odlikuje s svojo ritmično točnostjo. Vsi novi plesi, ki so vznikli v poslednjih letih, kakor »Double Fox«, »Java«, »Samba« in »Jinška« so bili samo muhe enodnevnice. Niso se vzdržali na površju in samo »La Samba« se vsled svoje melodične godbe obdržala dalje časa.

Nenavadno maščevanje.

Ameriški »Glas Naroda« poroča uprav ameriško dogodbico: V tvorilni kandidatev v Chicagu je bil zaposlen Gale Stokes, ki je mešal v kotlu se nahajajočo sladko maso. No in usoda je hotela, da je baš nasprotno Stokesa delala lepa devčka Maggie, ki je bombone namakala v čokolado. Stokes je metal peči Maggie sladke pogledje slajše kot je bila čokolada, toda Maggie je bila uporna in zaman so bili vsi Stokesovi hrepeneli pogledi. Ali krl ni veda! Stokesovi pogledi so postajali čedalje ognjevitši in lepa Maggie je kmalu občutila tople simpatije za svojega čestitca. — Skratka, oba sta se zaljubila in vsak večer je spremljal Stokes svojo sladko Maggie na njen dom. Bil je blažen. — Fortuna pa mu očividno ni bila preveč naklonjena, kajti njegov ljubzenski san je bil mahoma uničen na krut, prekrut način.

Lena Maggie je namreč imela še enega ljubčka — kovača, in ta je z zavistjo

motril svojega novega tekmeča. Končno pa se je odločil za radikalno operacijo. Nekega lepega dne se je pojavil na Stokesovem stanovanju. Kako sta se pomenila, se je zaznalo šele naslednji dan na policijski postaji, kamor je prišel Stokes. Izpovedal je, da je kovač napadel, mu zvezal ro-

ke, ga vtaknil v kopalno banjo ter pustil nad njim toliko časa teči mrzlo vodo, da so zohle sklepali od mraza. Nato mu je obrazil lase, ga namazal z maslom ter mu natresel na obrbilo glavo popra in soli. Najhujše pa je, da je Maggie izjavila, da je kovač njen pravi ljubček.

ZAD A NOVOST V MODI. Popoldenska damska obleka iz sinjega crpe georgette. K obleki spada črn žametast klobuk z največimi peresi. Obleka je zelo elegantna in pristoja zlati mlajšim, vrlim damam.

Moderna ženska in ženskost.

V eni zadnjih številčk lista »Tolosa« izhalajočega v Heilbronnu razpravlja Annie Francé-Harrar o čedalje opasnejšem »pomnoževanju« nekaterih žensk, ki se sicer ne strinjajo s tem, kar je zdravega in dobrega v moderni emancipaciji žensk, vendar se pa ravna po principih tega pokreta in izgubljajo čedalje več ženskosti, ki je največja vrednota ženskega spola. Njene pritožbe niso brez pomena in želeli bi bilo v interesu zdrave družbe, zlasti pa rodniškega življenja, da bi našel njen klic »Nazaj k ženskosti« odmev v najširših plasteh naše družbe. Kdo more oporekati, da je ženska ki živi z duhom časa in se zanima za znanost in umetnost, mnogo pridobila ne le kot človek, nego tudi kot ženska? Vsem je menda jasno, da more biti samo izobražena in inteligenčna žena, možu dobra družica, kajti edino taka žena razume moža in mu pomaga pri delu, hodiši da je njegov poklic strogo naučenega ali pa splošnega značaja. Vendar pa ne homo postavlja niti za štedilnik ter ga nadomestili v službi ali javnem življenju z ženo. Nikomur tudi ne pride na misel, da bi porušil rodniško življenje in podrl domače življenje, ki je produkt kulturnega razvoja in podlaga države.

Ženski ideal ni nikoli silna moška individualnost, žično zelo v razvito telo, moške hlače, klobuk in cigarete v ustih. kajti take ženske tipe srečamo samo v barjih, kavarnah in predmestjih. Prava ženska, ki ceni svojo vlogo v družbenem življenju in ve, kaj pomeni njena nežna roka, ne bo nikoli posnemala ekscentričnih sufražetk, ki bi bile rade v vsem podobne moškim. Ženska more in mora biti enakovredna, ne pa enaka moškemu. Ne sme se posnemati, nego si mora s svojo individualnostjo, s svojo ženskostjo pridobiti spoštovanje, tako, da v moževih očeh ni le enakovredni član človeške družbe in družine, nego stoji celo nad njim. Če hoče doseči ta cilj, mora biti poštena, dosledna, zlasti pa ženska v onem pomenu besede, ki ga naše čustvo zadnje čase žal premalo upošteva in ceni. Zadnja leta so bolj redke ženske, ki bi ne vedele, koliko hkrati so v grenkobe krije v sebi ženska neodvisnost, ker so se mnoge v borbi za obstanek seznanile s svobodnim ženskim poklicem. Na prste bi skoraj lahko sesteli dekleta in tudi starejše dame, ki ne zavidejo onim strečnim stankam, katerim se ni bilo treba boriti za vsakdanji kruh.

Ženska s svobodnim poklicem ceni svojo materialno svobodo, iz katere izvira tudi moralna svoboda, samo zato, ker lahko svobodno odloča o najvažnejšem problemu — ženskem življenju, o svojem srcu da lahko pokloni svojo ljubezen kot dar. Svobodno in brez pritiska od zgoraj, ne pa zato, da bi skrbela na starost za roditelje da bi si zagovarjala eksistenco. Če v intimnem trenutku zataji svojo osebnost in individualnost, stori to prostovoljno, iz čistega nagiba, in baš v tem je njena plemenitost ves njen ženski čar.

Kar se tiče pretirane emancipacije in ženskih ekstravaganec, je kriva tudi na strani moškega. Ženska čuti potrebo, da ceni in spoštuje duševno premoč moškega, kakor ce ni moč njeno moralno in čustveno premoč. Če je sama inteligenčna, ne najde čisto višje inteligence v možu in si začne iskati družbe izven domačega ognjišča. S tem izgublja sama na svojem dostojanstvu Annie Francé-Harrar trdi, da se je večina današnjih žensk izneverila svoji najsvetejši nalogi, da moderna ženska more imeti otrok. Vprašanje samo po sebi je zelo važen problem in spada med posledice povojnih gmočnih razmer. Današnja ženska, ki pozna vse težave življenja, nima več poguma spraviti na svet nove prolektarce, za čij budočnost bi ne mogla skrbeti. Tu ne pomaga nobena tolažba starejših ljudi, da bo dal Bog tudi kruha, če da otroke. Moderna žena ne prenese zavesti, da bodo morala nedolžna bitja trpeti za grehe svojih roditeljev.

Navzlic vsem tem pomislekom pa mora biti geslo moderne ženske: nazaj k ženskosti, k pravemu, čistemu, izobraženemu in kulturnemu ženstvu, k harmoniji duha in telesa.

Šolanje se izplača.

Iz Newyorka:

Everett W. Lord, dekan (dean) višje trgovske šole (College of Business Administration) na hostonskem vsučilišču, je priobčil zanimivo oceno denarne vrednosti šolske vzgoje. Njegova cenitev se nanaša na razna poročila departamenta za delo in industrijo države Massachusetts in na statistiko o zaslužku bivših dijakov te višje šole. Dean Lord ceni, da neizšolan človek, ki je dosegel starost 37 let, zasluži povprečno kvečjemu 200 dolarjev na leto; ljudje, ki so dovršili srednjo šolo (high school) in so dosegli starost 40 let, zaslužijo povprečno 2.200 dolarjev in absolviranci gornje omenjene vsučiliške šole imajo v starosti 60 let povprečno letni zaslužek od 6000 dolarjev.

Po tej cenitvi neizšolani človek, začeni od svojega 14. leta do 60 leta starosti, zasluži povprečno vsega skupaj 45.000 dolarjev. V onih štirih letih, ko bi deček lahko polajal srednjo šolo, t. j. od 14. do 18. leta, mladenički delavec navadno ne zasluži več kot 2.000 dolarjev. Ker si mora neizolani človek večino zaslužiti svoj krmil potom dela, ki je odvisno od njegove fizične moči, je več kot 60 izmed vseh sto neizurjenih delavcev ob starosti 60 let odvisnih od podpore drugih. — FLIS.

KDAJ JE ČLOVEK NAJINTELEKTUELNEJŠI?

Nedavno se je izvršila v Ameriki anketa o vprašanju, v katerih letih ima človek največjo inteligenco. Večina strokovnjakov je odgovorila, da je za pravilno razsodbo treba razločevati ljudi po raznih poklicih. Glasheniki, slikarji, kinarji so polizvali svojih najslavnejših del, ko so bili še prav mladi. Veliki izumitelji so napravili največja odkritja v tridesetih letih starosti. Lindbergh, ki so delali na principih parnih strojev in na principih vodne sile, so bili tipod 20 let. Izumitelj prvega šivalnega stroja je bil 25 let star, dočim so brezžični telefon izumili ljudje v 30. letu. Ko je Edison izumil prvo električno svetilko, je bil šestdeset 30 let star. — Pisatelji morajo počakati nekoliko dalje, da dosežejo vrhunec ustvarjanja, šele okrog 40-45. leta se povzamejo do vrhunca — industrija in trgovstvo moralo temeljito spoznati svet, zato so najosposobnejši v 50. do 55. letu življenja. Iz istih razlogov dosega državnik in diplomat naboljši uspehe s 60 letom starosti. Potemtakem ni moč nikoli prestar, da bi ne bil več poraben; ako ni za drugo rabo več, pa postane — diplomat.

Po svetu.

• **Macdonald potuje.** Ta dni je prisel Macdonald v San Jose, odkoder krene v Panamo in od tam na Jamaiko, kjer ostane dalje čns.

• **Miss Ines Harden** proglašena za najlepšo ženo Amerike. Ta gospodična je dobila prvo nagrado izmed 350.000 konkurentk Severne Amerike. Naravno, da so v Chicagu, kjer prebiva lepa miss, dospeli številni novinarji, ki so jo začeli izpraševati o tajnosti njene življenja. Izjavila je, da spi dnevno 10 ur, da pije četrt mleka na dan in da je mnogo sočivja. Odklanja puder in druga lepota. Razen tega se čuva težkih del.

• **30.000 psov v Milanu.** Pred vojno so šteli v Milanu 9000 psov, danes jih imajo nič manj kot 25.000. K temu je treba prišteti še pse, ki pripadajo vojski, policiji in drugim javnim ustanovam, kar da novih 5000 psov. Skupno torej 30.000. Za te pse so lastniki plačali leta 1924 2 milijona lir takse.

• **Indijski voditelji razdeli svoje premoženje.** Iz Kalkute poročajo, da je voditelj indijskega separatističnega gibanja dr. Das razdelil svoje premoženje 300.000 dolarjev med reveže in pridržal zase samo 60 dolarjev na mesec. Njegova žena, ki je krasna palača v Kalkuti, se prezida v tempelj za Hinduse. Dr. Das je eden najbolj znanih indijskih odvjetnikov in je imel na mesec dohodkov okoli 15.000 dolarjev. Dr. Das ustanovi baje tudi še visoko šolo za ženske.

